

DOMOVINA

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE« Ljubljana, Knaflijeva ul. št. 5 II nadstrop., telefoni od 3122 do 3126 Račun poštne hranilnice podruž v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 polletno 16, celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12, polletno 24, celoletno 48 din. — Amerika letno 1 dolar.

Novi zakon o strankah in društvi obeta več svobode

Zakon o volitvah narodnih poslancev je podpisan in bo po vesteh iz Beograda objavljen istočasno z novim zakonom o političnih strankah in društvi. Načrt tega zakona je že gotov in ga je pretekli teden obravnaval politični odbor ministrov. Vsebina načrtov je v glavnem tale:

Prvi del zakona obravnava politična zborovanja, ki jih deli v javna in zasebna. Po novem zakonu je smatrati za zasebne shode vse posvete in zaupne sestanke. Javni shodi in zbori so tisti, ki se vrše v javnih prostorih ali pod milim nebom in so splošno dostopni. Zasebni shodi so tisti, ki se vrše v zaprtih prostorih in za katere so bila izdana posebna vabila.

Javne shode bo treba po novem zakonu prijaviti upravni oblasti prve stopnje, ki pa nima pri tem drugega opravila, kakor da potrdi soredni prijave shoda. Zaradi tega se lahko vsak prijavljeni shod vrši in ga upravna oblastva ne morejo vnaprej prepovedati. Za zasebne shode ali sestanke ni potrebna nikakoli prijava več. Prijavo javnega shoda morajo podpisati vsaj trije sklicatelji, ki morajo navesti samo namen shoda, ne pa tudi imen govornikov, kakor je to potrebno zdaj.

Po novem zakonu vodi javne shode predsedstvo vsaj treh oseb. Dokler ni izvoljeno predsedstvo, da vodi shod sklicatelj. Dolžnost predsedstva je vzdrževati red, paziti, da se ne krši zakon, da se zborovanje vrši v okviru prijavljenega namena in da ni govorov, ki bi ogražali javni red in mir. Predsedstvo je dolžno orepčati vse govore, ki bi pozivali k izvršitvi kaznivih dejanj.

Po določitih novega zakona tudi javnim zborovanjem ne morejo uradno prisostvovati predstavniki oblasti. Pač na so oblasti dolžna nastopiti takrat, kadar predsedstvo zbora samo ne more vzdrževati reda in mir ali orepčati dejanja, ki pomenjajo kršitev zakona. Predstavniki oblasti sme razpustiti javno zborovanje šele potem, ko je trikrat opozoril zborovalce, da bo zborovanje razpustil. Po določitih novega zakona morejo biti sklicatelji zborovanj samo polnoletni jugoslovenski državljani. Ne shodih pa se ne bodo smele obravnavati reči, ki imajo zasebni značaj ali ki so državna tajnost.

Glede ustanavljanja političnih društev določa novi zakon načelo popolne svobode združevanja. Delo in pravni značaj političnega društva sta vezana samo na dve reči: treba je društvo prijaviti oblasti ter objaviti pravila združenja in sestavo njegovega odbora.

Zakon razlikuje med političnimi društvi (združenji) in političnimi strankami, ki jih smatra za posebno vrsto političnih društev. Prijava za osnove političnega društva se vloga pri upravni oblasti prve stopnje, prijava za ustanovitev stranke pa pri ministrstvu za notranja dela.

Zakon podrobno določa, kdaj se sme politična stranka ali politično združenje razpustiti. Ti primeri so: če politično združenje javno ali tajno razglašala nasilno spremembo ustave in ustavnega stanja, če rovari pro-

ti ozemeljski nedotakljivosti države ali proti njenemu političnemu edinstvu. Stranko lahko razpusti samo notranji minister, politično društvo pa ono upravno oblastvo, pri katerem je bilo društvo prijavilo svojo ustanovitev. Odlok o razpustu stranke ali političnega društva mora jasno navesti dejstva

ter mora biti pravno utemeljen. Proti razpustu se lahko pritoži politično društvo na upravno sodišče, politična stranka pa na državni svet.

Zakon ima naposled dolgo vrsto ostrih ukrepov, ki naj zajamčijo, da ne bodo mogle vplivati na delovanje posameznih političnih društev ali strank sile, ki stoje izven okvira delovanja teh društev. Med drugim bodo morale v bodoče objavljati vse stranke in vsa politična društva letne obračune svojih denarnih prejemkov in izdatkov. Isto velja tudi za prejemke in izdatke vseh političnih združenj.

Predsednik bolgarske vlade o prijateljstvu z Jugoslavijo

V nedeljo opoldne je predsednik bolgarske vlade in prosvetni minister g. Bogdan Filov v Sofiji sprejel predstavnike jugoslovenskega tiska. Dr. Filov je odgovarjal na vsa postavljena vprašanja in je ostal v razgovoru z jugoslovenskimi novinarji okrog pol ure.

»Hočem vam izraziti svoje veselje, da vas vidim v Sofiji,« je dejal dr. Filov med drugim, »in da se vam je nudila priložnost, spoznati se z našo državo, kar je najboljši način da se bratski in sosedni narodi bolje razumejo in bolje občutijo važnost svojih koristi. Razgovarjal sem se z vašim ministrom za trgovino in industrijo dr. Ivom Andresom in z njim izmenjal misli. On mi je prav posebej poudaril, da je zelo zadovoljen, ker za časa svojega bivanja v Sofiji je spoznal naše pojmovanje v splošnih odnošajih, ki zanimajo vas in nas, oba bratska naroda. Izmena blaga in gospodarsko sodelovanje med Bolgarijo in Jugoslavijo bosta pomagala, da se vaš in naš narod kar najbolj zblížata.

Prepričan sem, da vas zanima politični položaj v Bolgariji. Eden ali drugi izmed vas je pač slišal prestolne besede o priliki svečane otvoritve sobranja (narodne skupščine). Želeli bi vas prepričati, da bodo prav tiste besede, ki se nanašajo na vzajemne prijateljske stike z Jugoslavijo, tudi v bodoče smernice naše vlade. Hočem tudi poudariti, da ostane naša zunanja politika nespremenjena in da so narodni poslanci o priliki svečane otvoritve sobranja izrazili svojo vdanost kroni. Naši odnošaji z Jugoslavijo so prav posebno pristrčni in tudi z ostalimi balkanskimi državami se trudimo ohraniti prijateljske stike. Zveza z Jugoslavijo je posebnega pomena za Bolgarijo in Jugoslavijo prav tako pa tudi za ostale narode na Ba'kanu.

Na vprašanje, kaj je s carinsko unijo (zvezo) med Jugoslavijo in Bolgarijo, je minister izrekel upanje, da bo tudi to vprašanje v kratkem rešeno.

Za popolno enakopravnost Srbov, Hrvatov in Slovencev

»Glas Matice Srpske« objavlja članek, ki vsebuje tudi tale odstavke:

»Dobri Hrvati, Srbi in Slovenci morajo sporazumno uresničiti končne pogoje za novo Jugoslavijo, v kateri bodo Slovenci, Hrvatje in Srbi mnogo zadovoljnejši kakor so bili doslej. Ti pogoji se morejo postaviti sa-

mo na osnovi popolne enakosti in enakopravnosti. Državo morajo odslej upravljati najboljši Srbi, Hrvati in Slovenci s sporazumnim skupnim trudom, da se bo v tej državi zmerom enako dobro godilo Srbom, Hrvatom in Slovincem. Nihče ne sme imeti posebnega položaja, niti ga ne sme nihče zase zahtevati.«

O našem notranjem položaju

O tem je podal p'ivosodni minister dr. Laza Marković nekaj zanimivih izjav sarajevskim novinarjem. Med drugim je rekel:

»Po sporazumu se čuti neko nerazpoloženje, češ da spravlja sporazum v nevarnost bistvene koristi Srbov, odnosno muslimanov. Z druge strani pa se opaža med Hrvati nekakšno gibanje za zavarovanje čisto hrvatskih koristi. Menim, da je treba gledati na vsa številna vprašanja naše notranje politike z višjega stališča, in se ne sme pozabiti, da je bilo vse to izvršeno na osnovi zdajšnje

ustave. Zato mora priti vse to v odobritev pred narodno skupščino, kjer bodo zastopniki Srbov, Hrvatov in Slovencev vsa ta vprašanja sporazumno uredili. Jugoslavija je v takem položaju, da govore v njenem imenu Srbi, Hrvati in Slovenci. Glavno je, da je odstranjena stalna opozicija hrvatskega naroda nasproti Beogradu.

Na znotraj še ni vse urejeno, ker prehajamo k drugemu načinu, na katerem je treba še mnogo delati. Hrvati nimajo razloga za nerazpoloženje. Ni jim treba ščititi neke no-

ve hrvatske koristi, ko so se uresničile njih bistvene zahteve v ustanovitvi banovine Hrvatske. Tudi Srbi nimajo povoda za skrbi ker se ne more izvesti nobena državna preureditev, ako je ne sprejme večina Srbov. Muslimani pa, ki so tako Srbi kakor Hrvati, naj se vesele sloge Srbov in Hrvatov, naj se ne boje posledic sporazuma. Novi volilni zakon bo omogočal sestavo pravega narodne-

ga zastopstva, ki bo imelo sredstva za pravilno rešitev raznih vprašanj.*

Na vprašanje novinarjev, kakšna bo preureditev države, je minister Fekel: »To je vprašanje, ki spada v pristojnost krone in odgovorne vlade. O tem vam ne morem govoriti. Prav tako ne morem govoriti o času, kdaj se bo to vprašanje rešilo.*

Po vsej Evropi utrjujejo meje

Vojno imamo v Evropi in zato tudi nevtralne države utrjujejo svoje meje. To je pač edino pametno, ker se danes na obljube sosedov, da bodo spoštovali nevtralnost, ni kaj dosti zanesiti. V zavetju takih obmejnih obrambnih črt pač državljani mirneje dihaajo.

Ce izvzamemo utrjene obmejne zidove, ki so jih zgradili Kitajci in Rimljani pred davnimi leti, so Francozi prvi zgradili svoj velškanski utrdbeni pas, ki nosi po svojem duševnem očetu Maginotu ime Maginotove črte. Zasnova te stotine kilometrov dolge trdnjave je postala vzorec za vse nosnemalce.

Belgijci so zgradili svojo Devezoovo črto. Čehoslovaki so napravili svojo obrambno črto. Sledili so Nemci z Siegfriedovo črto in Finci z Mannerheimovo črto, ki ima tako pomembno vlogo v borbi proti Sovjetom. Strah pred bodočnostjo je nagnal Rumune, da so nato svojo vzhodno in severovzhodno mejo zavarovali z baje nepremagljivo Karo-

lovo črto, a zdaj so tudi Madžari dokončali utrdbne, ki naj zaščitijo njihovo severno mejo. Imenovali so jih Horthyjevo črto. Kakor poročamo na drugem mestu, se tudi Švedi iz strahu pred sovjeti močno utrjujejo. Seveda imajo obrambne črte, odnosno utrjene meje še številne druge države. Nekatere med njimi pa jih pričenjajo graditi.

Madžari so imeli pri tem precej lahko delo. Njih severno mejo, za katero ležita Slovaška in Rusija, varujejo že po naravi robati vrhovi Karpatov. To naravno obrambno črto ni bilo težavno okrepiti z umetnimi utrdbami. V nekoliko mesecih je razmeroma majhna množica tehnikov in delavcev, ki so jih podpirali graničarji, postavila tam dolgo vrsto betonskih zgradb in opazovališč. Podminirali so tudi ceste in mostove, v trdo karpatsko skalo pa vsekali galerije, ki zevajo iz njihovih odprtih preteča žrela daljnonskih topov.

Spet tihotapijo delavce čez mejo

Sv. Lovrenc na Pohorju, februarja.

Brezvestni ljudje so v zadnem času spravili spet več delavcev čez mejo v tujino. Nekaterim brezvestnežem je tihotapljenje brezposelnih ljudi na ono stran meje že kar poklic. Ti zlikovci tako dolgo dopovedujejo svojim žrtvam, kako lepo je tam življenje, da jih premamijo.

Te dni se je oblastvom posrečilo prijati dva tihotapca živega blaga in sicer 39-letnega Albina Repiča in 41-letnega Imbra Sinkoviča, oba od Sv. Ožbalta v Dravski dolini. Pri zaslišanju sta priznala, da sta pretihotapila v zadnjem času čez mejo okoli 20 delavcev iz hrvatske banovine. Seveda sta priznala te primere v zadnjih dneh, medtem ko se še nadaljuje preiskava o tem, ali nista že prej obrtno spravljala ljudi čez mejo.

Omenjene delavce iz hrvatske banovine je privedel iz Zagreba v Maribor neki možak, ki jih je nato spravil k Sv. Lovrencu na Pohorju. Tukaj sta potem prevzela nesrečne žrtve Sinkovič in Repič ter jih spr-

vila čez mejo. Ko so ju orožniki zasliševali, sta natančno opisala pot in način, kako sta svoje delo opravila. Tudi sta priznala, da sta delala to za nagrado. Vsak delavec je moral plačati zagrebškemu posredovalcu po 350 do 400 din; ta je del nagrade pridržal zase, ostali del nagrade (po 200 do 250 din od vsakega delavca) pa sta si delila Sinkovič in Repič. Upati je, da bodo oblastva izsledila tudi zagrebškega posredovalca.

× Svetovna mojstrica v pletenju. Angležinja, ki ima skoro sto let, Elizabeta Hoylandova sme že reči o sebi, da ima svetovni rekord v pletenju. Že leta 1854. je kot otrok pletla za vojake, ki so se udeleževali krimške vojne. Leta 1899 je ponavljala isto in je poslala vojakom, ki so se udeležili burske vojne rokavice telovnike in druge pletenine, ki jih je sama spletla. Petnajst let nato je nastala svetovna vojna in Hoylandova je oskrbovala angleške vojake z topicami. A meseca septembra lani so tresoče se roke stare gospe znova začele opravljati svoje najljubše delo. Hoylandova je torej v skoro 100 letih svetega življenja doživela tri vojne in jih je dobro prestala, kakor pričina njena vztrajnost v pletenju.

Dopisi

ČEŠNJICA V BOHINJU. V nedeljo je Društvo kmečkih fantov in deklet izvedlo smučarsko tekmo v dveh skupinah: za odrasle in za otroke. Tekma je lepo uspela, čeprav je bila progga zelo naporna, ker je bil na sočno stran sneg preveč južen. Prvo mesto pri prvi skupini je dosegel Korošec Janez (Jereka) in drugo Gašperin Vinko (Stara Fužina), a pri drugi skupini prvo mesto Sodia Franc (Črešnjica). Tekme se je udeležilo mnogo ljudi. S to tekmo je društvo zaključilo letošnje zimskošportne tekme. Društvo pripravlja za marec zgodovinsko igro »Upor Bohinjcev«. Ob tej priliki bo tudi praznilo spomin na kmečkega kralja Matijo Gušca. Že danes vabimo Bohinjce, da se te prireditve udeležijo polnoštevilno Dne 19. marca ob 13. pa bo 7. redni občni zbor Društva kmečkih fantov in deklet v gasilski dvorani v Češnjici. Ta dan bo naša kmečka mladina, ki je včlanjena v tej veliki organizaciji, ponovno dokazala tistim, ki so prero-

kovali razpad našega društva, da se bridko motijo. Neki gospodje so se sicer trudili, da bi zasejali sovraštvo med člani in članicami, ali jim to ni uspelo. V našem društvu je danes že preko 200 članov in članic. Pozivamo še vsa ostala mladina naj se nam pridruži.

GLOBOKO PRI BREŽICAH. Naš kraj je v zadnjih dveh letih zelo napredoval. Upravna občina je s sodelovanjem gasilcev zgradila na najlepšem prostoru, bivši lasni znanega narodnega buditelja dr. Razlaga, ličen občinski in gasilski dom z lepimi in praktično urejenimi prostori. Vsa gradbena dela pa so izvršena brez obremenitve davkoplačevalcev in tudi niso zapustila dolgova. Vsi prostori so opremljeni z električno razsvetljavo. V občinski pisarni je urejena uradna v sosedni sobi pa javna telefonska govorilnica. Pred božičem pa je vznikla med prijatelji mladine zamisel, da bi se učencem naše šole oskrbel šolski radio. Premagane so bile težave, sredi januarja je šolski radio že začel delovati. Je pa to bolj zapletena naprava. Močan sprejemnik je vključen v posebni sobici občinskega doma; od tod so izpeljani trije vodi do močnih zvočnikov, in

sicer eden v 30 metrov oddaljeni šolski razred, drugi v dvorano omenjenega doma in tretji na vrh strehe za javne prireditve. To napravo sta v polno zadovoljstvo postavili tvrdki Radio-Maribor in elektroinštalater Pintarič Pavel, oba iz Maribora. Toda naprava je placana doslej komaj do dveh tretjin. Odbor za to napravo se je obrnil z vljudno prošnjo za darila do prijateljev kraja in prebivalcev, zlasti pa do rojakov, ki žive v drugih krajih. T-j prošnji so se odzvali skoro vsi manj premožni tukajšnji rojaki iz drugih krajev. Le pri nekaterih, ki žive v ugodnih razmerah, se leđ okrog srca šeni otajal. Upamo, da se bo to še zgodilo. Izdeluje se leđa spominska tabela, ki bo visela v dvorani z imeni zaprošenim in z imeni darovalcev.

JURG PRI ROGAŠKI SLATINI. Smrtna kosa. Žalostno so zvonili zvonovi, ko so naznanjali vest, da je preminila v 54 letu starosti ga. Cecilija Zumrova, posestnica v Jurgu. Kako je bila pokojna priljubljena, je pokazal njen pogreb, katerega se je udeležilo veliko število ljudi. Od pokojnice se je z ganljivimi besedami poslovil bivši župan g. Herman, nato pa je krenil sprevid na zadnjo pot. Po cerkvenih opravilih so zapeli pevci »Vigred se povrne« Draga Cecilija, naj ti bo lahka domača zemljica, možu in hčerki Mimici izrekamo iskrene sožalje!

KOČEVJE. V nedeljo je bil občni zbor tukajšnje Legije koroških borcev. Zbora se je udeležilo precejšnje število članov. Po pozdravnih besedah predsednika g. Breganta so sledila poročila, ki so bila soglasno sprejeta. Zborovalce je pozdravil tudi odposlanec glavnega odbora iz Ljubljane g. Pirč, ki je podrobno orisal položaj naše organizacije in pozival člane na skupno delo za doseg naših smotrov. Zbora se je udeležil tudi zastopnik Združenja invalidov iz Kočevja g. Benčina ter naglasil potrebo po čim tesnejšem skupnem delu za doseg pravic bivših koroških borcev. Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor, ki se je že v teku šestmesečnega obstoja društva izkazal kot zelo delaven. Pri slučajnostih je članstvo dalo odboru razne nasvete in predloge, ki jih bo odbor preučil in po možnosti izvršil.

PAMEČE PRI SLOVENJEM GRADCU. Pamečani smo mirni ljudje, zato nas redkokdaj najdiete v časopisih. Pa smo vendar delavni, zlasti mladina. Ta je priredila na svečnico in na pustno nedeljo zelo šaljivo igro »Micki je treba moža«, ki so jo vsi prav dobro podali. Posebno se je izkazal Kovačev Maksej, ki je predstavljal nepoklicanega ženina s hribov. Kadar se je prikazal na odru, se je vse občinstvo krohotalo. Priljubljena »Domovina« s svojimi lepimi romani se zelo širi po naši okolici. Fantje in dekleta, le poskrbite, da se bo slišal tudi po Pamečah glas: »Le »Domovina« je za nas.«

SRELNJA VAS V BOHINJU. Prosvetni odsek gasilske čete je postal pravo središče prosvetnega dela. V nedeljo 25. t. m. je priredil lepo igro »Prisego o poinoči« v režiji šolskega upravitelja g. Starca, ki mu g. e. vsa čast, da je tako dobro izuril igrance. Udeležba je bila zelo velika. Odsek ima zmerom težkoče z odrom in dvorano, ker mora le gostovati. Zato želimo četi, da čim prej postavi svoj dom in s tem omogoči mladini večjo možnost prosvetnega dela. Srednja vas je središče občine, a je še danes brez večje dvorane, ki je tako nujno potrebna. Nedavno so neki drugi gospodje ugibali, kje bi si napravili dvorano na župnijskem hlevu. Kar presenetljivo nas je, ko smo slišali, da bi se iz župnijskega hleva, ki je last vseh župljanov, napravila prosvetna dvorana le za nekaj ljudi.

ZAGORJE OB SAVI (Smrtna kosa). Pred dnevi nas je zapustila 77let stara ga. Julijana Čebnova po domače Skobetova tet. Žalostni smo se poslovili na pepelnico od pokojnice, ki nam je bila zmerom dobra prijateljica. Rajnka je bila več kakor petdesetkrat botra. Kot dobrosrčna žena je rada pomagala v sili. Da ti bo lažja domača zemlja, ti obljubljam, da ostanemo še v naprej z dušo in srcem Sokoli, naprednjaki in zvesti Domovinarji, kakor si bila samo ti. Blag ti spomin!

Političen pregled

Poročali smo že, da je bila nedavno v Beogradu otvorjena Jugoslovensko-bolgarska gospodarska zbornica. Te dni pa je bila otvorjena še v Sofiji

Bolgarsko-jugoslovenska gospodarska zbornica

Otvoritev se je izvršila zelo svečano. Iz naše države se je otvoritve udeležil naš minister za trgovino in industrijo dr. Andres s številnimi odličnimi gospodarstveniki. Svečanost se je začela z jugoslovensko in bolgarsko himno, ki ju je odigral kraljevski simfonični orkester. Zborovalna dvorana je bila okrašena z bolgarskimi in jugoslovenskimi zastavami. Zbor je otvoril predsednik pripravljalnega odbora Vele, ki je končal nagovor z vzklikom: »Živela Jugoslavija!« Temu vzkliku so se pridružili vsi navzočni. Zatem je naglasil podpredsednik zbornice, da pomeni ustanovitev obeh zbornic (v Beogradu in Sofiji) prav za prav uresničenje skupne misli, ki so jo naši rodovi z vztrajnostjo stoletja razglašali. Lep govor je imel dalje bolgarski trgovinski minister dr. Slavčo Zagorov, ki je obravnaval možnost gospodarskega sodelovanja obeh bratskih društev in končal govor z vzklikom: »Živela Jugoslavija, živela Bolgarija!« Sledil je govor našega trgovinskega ministra dr. Andreasa, ki je na koncu svojih izvajanj dejal: »Zvestoba za zvestobo, ljubezen za ljubezen. Prepričan sem, dragi bratje Bolgari, da bo Bolgarija dala živ dokaz svoje bratske in resnične ljubezni. Živela Bolgarija!« Naposled je bil na predlog predsednika Bolgarsko-jugoslovenske gospodarske zbornice v Sofiji Dimitrija Veleva izvoljen za častnega predsednika zbornice jugoslovenski poslanik Milanović. Vsa prireditvev je bila prisrčna manifestacija za jugoslovensko-bolgarsko bratstvo.

Te dni je bila v stanovanju pokojnega Ljube Davidoviča v Beogradu seja širšega glavnega odbora Demokratske stranke. Ob tej priliki je imel Milan Grol spominski govor, v katerem je poudarjal nenadomestljivo izgubo, ki je zadela Demokratsko stranko s smrtjo Davidoviča. Spominski govor je imel tudi vseučiliški profesor dr. Boža Marković in ob koncu predlagal,

naj se za novega vodjo Demokratske stranke izvoli Milan Grol,

kar je bilo sprejeto soglasno. Novi predsednik stranke Milan Grol se je zahvalil za izkazano mu zaupanje in poudaril, da ga čaka huda naloga v časih, ki jih doživljamo. Naposled se je nečak pokojnega Ljube Davidoviča dr. Vlado Popo č zahvalil vsem prisotnim za čast, ki so jo izkazali pokojnemu Davidoviču.

V soboto popoldne je imel angleški ministrski predsednik Chamberlain govor

o angleških in francoskih vojnih smotrih.

Naglašal je, da mora biti obnovljena neodvisnost Poljakov in Češkoslovakov ter da mora biti strta nemška nadvlada na svetu. Anglija in Francija, ki sta najtesneje zvezani, nočeta uničenja nobenega naroda, temveč se borita za to, da bodo mali narodi v Evropi odslej živeli v varnosti in da bodo prenehale stalne grožnje napadov na njih neodvisnost in uničenje. Na koncu je Chamberlain poudaril: »Odlučeni smo, da svoboda mora zmagati. Dokler nismo gotovi, da je svoboda rešena, se bomo borili z vso dušo in z vso močjo.«

V isti dvorani v Münchenu, kjer je pred 20 leti ustanovil svojo narodnosocialistično stranko, je v soboto zvečer na spominskem zborovanju kakor v nekak odgovor Chamberlainu

govoril nemški kancelar Adolf Hitler in predvsem naglašal, da Nemčija potrebuje svoj življenjski prostor in terja vrnitev kolonij.

Med drugim je dejal, da je Srednja Evropa nemški življenjski prostor, da je Nemčija vojaško kos vsakomur, da bo držala do kraja z Rusijo in da se bo borila do končne

Zjutraj

za lepoto -

Zvečer

za zdravje!

Zato zjutraj, zlasti pa zvečer

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

zdame, češ: »Naj se proti Nemčiji zaroti in zveže ves svet, zmagala bo kljub temu.«

Na krovu italijanskega parnika

je prispel v Evropo Sumner Welles, odposlanec predsednika Zedinjenih držav Roosevelta.

Prišel je, da preuči evropski položaj in možnost dosege miru. Najprej je Welles obiskal italijanske vodilne državnike v Rimu se je sestel že z veleposlanikom Anglije, Francije in Nemčije. Iz Rima je odpotoval v Švico, od koder bo obiskal Berlin, London, Pariz in menda še druge države. Kakor vlada splošno naziranje, Wellesova pot ne bo delna večjih uspehov.

V Kodanju, glavnem mestu Danske, je bil te dni

posvet Danske, Švedske in Norveške glede na finsko-sovjetski spor.

Na posvetu so državniki naglašali svojo nevtralnost in izrekli gorečo željo, da bi Finska ostala neodvisna in da bi se začela pogajanja med vojskujočimi se državami za pravičen mir.

Na vseh finskih bojiščih

so prešle sovjetske čete v ofenzivo

in se morajo Finci pred premočjo umikati. Med drugim so sovjetske čete zavzele utrjeni otok Kojvisto. Kaže, da se najbrž tudi Viborg ne bo dolgo držal.

Po francoskih in nemških vesteh

na zapadnem bojišču ni bilo posebnih dogodkov.

Po londonskih vesteh sta bila te dni v Angliji sestreljena dva nemška bombnika. Več angleških letal je izvedlo obširne izvidniške polete nad Nemčijo. Nad Berlinom so ta letala metala letake. Na drugi strani pa je bilo več nemških letal opaženo nad Francijo. Dve sta dospeli do Pariza.

Švedska vlada je te dni naročila svojemu poslaniku v Moskvi, naj ostro protestira

zaradi napada sovjetskih letal na švedsko mesto Pajalo,

ki leži 150 km od severnega konca Botniškega zaliva blizu finske meje. Sedem sovjetskih bombnikov je na Pajalo vrglo 44 navadnih in čez 100 zažigalnih bomb. Nekaj hiš je bilo porušeni. Ta sovjetski napad, ki ga je najbrž treba pripisati zemljepisnemu neznanju sovjetskih oficirjev, je zbudil veliko ogorčenje po Švedski.

Ameriško časopisje piše o razglasu, ki ga je japonska vojska naslovila na maršala Čangkajška, ter pravi, da je ta razglas

dokaz, da Japonska želi začeti mirovna pogajanja.

Listi naglašajo, da je poziv sestavljen v zelo zmernih besedah. Vse to kaže, da je Japonska že zelo gospodarsko izčrpana in da je japonski narod sit vojne. Japonska je za svoj pohod na Kitajsko žrtvovala velikanške milijarde in nešteto ljudi, a zmagala še ni.

Postani in ostani član

Ciril Metodove družbe!

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Za kg žive teže so se trgovali na ptujskem sejmu: voli po 3.50 do 5.50, krave po 2.25 do 4.50, bikli po 3.50 do 4.75, junci po 3.25 do 4, telice po 3.75 do 5, teleta po 5 din; na sejmu v Metliki: voli po 5.50 do 6, krave po 4.75 do 5.75, junci po 4.50 do 5, teleta po 5.50 do 6 din; v Kamniku: voli po 4.50 do 6.25, telice po 4 do 5.50, teleta po 6 do 6.50 din.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovali v Ptujju: pršutarji po 7 do 7.75, debele svinje po 8 do 8.75, plemenske svinje po 6.50 do 7 din; v Kamniku: špeharji po 8.50, pršutarji po 6 do 7.50 din; v Gornjem gradu: špeharji po 12.50, pršutarji po 11; v Murski Soboti: špeharji po 11.50, pršutarji po 8 do 8.50 din.

KRMA. V Gornjem gradu: seno po 80, slama po 40, v Kamniku: seno po 60, v Murski Soboti: seno po 90 do 110, slama po 50 din za 100 kg.

SIROVE KOŽE. V Gornjem gradu: goveje po 12, telečje po 14, svinjske po 9; v Kamniku: goveje po 14 do 15, telečje po 17; v Murski Soboti: goveje po 12 do 14, telečje po 14 din za kg.

MED. V Kamniku 16, v Gornjem gradu 16 do 20 din za kg.

SVINJSKA MAST. V Kamniku: slanina 17, svinjska mast 18, v Murski Soboti: slanina 18, svinjska mast 20, v Trbovljah: sveža slanina 18 do 19, svinjska mast 22, v Višnji gori: slanina 17 do 18, svinjska mast 24 din za kg.

KROMPIR. Povprečno se prodaja po 125 do 200 din za 100 kg.

FIZOL. V Višnji gori 700, v Trbovljah 500 do 700, v Gornjem gradu 600, v Kamniku 500 do 600, v Murski Soboti 400 din za 100 kg.

VINO. V gornjegrajskem okolišu se je dobilo pri vinogradnikih navadno mešano vino po 4.50, finejše sortirano pa po 5 din liter.

JAJCA. V Trbovljah 2, v Višnji gori 1.25 do 1.50, v Kamniku 1.75, v Murski Soboti 1 din za kos.

SIROVO MASLO. V Gornjem gradu 20, v Višnji gori 36, v Kamniku 32, v Murski Soboti 25 din za kg.

DRVA. V Višnji gori 80, v Gornjem gradu 50, v Murski Soboti (trda) 100, v Kamniku 75 din za en kubični meter.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 27. februarja v devizah (prve številke pomenijo službene tečaje, druge v oklepajih pa tečaje na svobodnem trgu):

1 angleški funt za 174.77 do 177.97 (za 215.90 do 219.19) din;

100 francoskih frankov za 98.80 do 101.16 (za 122.10 do 124.40) din;

1 ameriški dolar za 44.25 do 44.85 (za 54.80 do 55.20) din;

1 holandski goldinar za 23.53 do 23.91 (za 29.06 do 29.44) din;

1 belgijsko belgo za 7.48 do 7.60 (za 9.23 do 9.35) din.

Nemške klirinške marke so bile po 14.80. Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po 30 din, sedemodstotno investicijsko posojilo pa po 99 din.

Sejmi

4. marca: Petrovče, Vransko, Oplotnica;
6. marca: Sv. Peter pod Sv. Gorami;
8. marca: Pištanj, Velika Loka;
9. marca: Kotoriba;
10. marca: Hodoš, Kostivnica, Raka, Dol pri Hrastniku, Kapele pri Brežicah, Sv. Jurij ob Taboru.

Drobne vesti

— Nova uredba za izvoz konj. Minister za trgovino in industrijo dr. Ivan Andres je podpisal uredbo o izvozu konj. Po tej uredbi bo mogoče konje izvažati na podlagi izvoznega potrdila zavoda za pospeševanje trgovine s tujino. Skupno količino konj za izvoz bo določil za vsako trimesečje minister za trgovino in industrijo. Pri zavodu za pospeševanje trgovine s tujino bo posloval poseben strokovni odbor za promet s konji, ki bo delil kontingente registriranim izvoznikom. Odkup konj za inozemske kupce bodo izvrševali registrirani kupci pod nadzorstvom komisije za promet s konji na sejmi, ki jih bo organiziral strokovni odbor.

— Tihosobotni živinski in kramarski sejem na Stari gori v občini Podsredi pade letos zaradi zgodnje velike noči na 9. marec. Ta sejem je zelo priljubljen in živinorejci radi priženejo nanj živino. V Podsredi je na razplogo precizna mostna tehničarica, na kateri bo na sejmski dan tarifa za sejmsko živino samo po 50 par. Zaradi boljnih cen živini je pričakovati živahne kupčije. Prodajalci in kupci so vabljeni!

— Zaradi pomanjkanja krme prodajajo kmetje živino. V mnogih krajih naše države je začelo primanjkovati krme za živino. Zato v preveliki meri prodajajo živino. Če pojde tako naprej, bo pomladi živine primanjkovalo. Z veliko ponudbo živine slabijo cene, kar pomeni hud udarec zlasti za male kmete.

— Obtok bankovcev se je lani povečal. Zaradi večjih potreb je obtok bankovcev naše Narodne banke narasel lani od 8920 na 9698 milijonov dinarjev.

Paul Keller

16

DOM Roman z gora

Poslovenil B. B.

»Gospod Bukovnik,« je prijazno dejal. »Ali se bi spili z menoj kozarček žganja?«

Henrik je bil čisto preplašen. V dvomu se je oziral na desno in na levo po ljudeh in potem skoraj zajecjal:

»Ne, hvala, gospod Koritnik, lahko noče. Bežno mu je stisnil roko in hitro šel.

Stari, prijazni mož je zmajal z glavo in sedel. Padar pa je planil kvišku:

»Ali ste videli? To ima Koritnik za svojo prijaznost. Bukovnik ne pije žganja z vsakomer. Drugače ne bi bil Bukovnik! Zmerom viha nos.«

In zdaj je imel padar spet vse ljudi za mabo.

Zunaj pred vrati pa je Henrik srečal Bercetovo Loto.

Kakor prikovan je obstal.

Tudi ona ni rekla niti besede.

Potem pa sta se spogledala plašno, kakor dva človeka, ki sta se poznala pred davnim časom, pa sta se potem spet srečala in nista vedela, ali sta prijatelja ali sovražnika.

»Dober večer!« je dejal Henrik in snel klobuk. Hotel je iti. Pa se je premislil.

»Gospodična Lota,« je rekel tiho in hlastno, »nekaj, nekaj vam moram še povedati.« Uthnil je, čakal je, da bo ona kaj rekla, pa je molčala. Potem je spet sedel:

Novice

• Pozdrav iz Kača v Bački. Naša naročnica M. T. nam piše: Mislim, da ni bolj priljubljenega lista od »Domovine«. Nestrpno pričakujem vsako številko, da pregledam novice. Zlasti pa me zanimata romana »Srce v okovih« in »Črni bratje«. Že od mladih nog čitam »Domovino«, ki mi zdaj krajša dolge zimске večere in hkratu zbuja spomine na našo lepo Slovenijo, kjer je moj rojstni kraj. Daleč v bački ravnini živim in »Domovina«, kakor da čuti moje domotožje, me kratkočasni skozi dneve in tedne ter mi je edina slovenska prijateljica. Zato smatram za dolžnost priporočati jo vsem prijateljem čitanja, naj se nanjo nemudno naroče.

• Smrt uglednega slovenskega gospodarja na Primorskem. V prijazni vipavski vasi Selu pri Batujah je umrl te dni g. Josip Mirmolja. Pokojnik je bil ugleden mož v svoji okolici in napreden kmečki gospodar. Dosegel je visoko starost. V srečnem zakonu z domačinko so se mu rodili številni otroci, katere je vse spravil do dobrih položajev in jih vzgojil v strogo narodnem duhu. Od njih živi sedaj v Ljubljani v pokoju učitelj g. Franc Mirmolja, katerega sinova sta dr. Mirko, uradnik v ministrstvu za trgovino in industrijo, in zdravnik dr. Zdenko v Ljubljani. V Zagrebu vodi hči pokojnega, poročena Petanova, znani hotel »Milinov«. Pokojnemu blag spomin!

• Slovenci po drugih krajih države. »Zora«, slovenski časopis, izhajajoč v Sarajevu, piše: »V prvih letih po ustanovitvi Jugoslavije se je izselilo iz Kranjske, Štajerske, Primorske in Koroške mnogo Slovencev v Hrvaško in Srbijo. Bili so to delavci, obrtniki in izobraženci, ki so odšli, ker Slovenija ni imela kruha zanje in ker so Srbi in Hrvati takrat potrebovali dobrih umskih in ročnih delavcev, mi pa smo jih imeli preveč. Takoj po ustanovitvi banovine Hrvaške pa so Hrvati pričeli odstavljati ali stavljati na razpoloženje Slovence, ki so doslej delali med njimi. Bodočnost se nam po tem niti med Hrvati niti med Srbi ne kaže preveč rožnata. Vemo, da se je v letih stanje spremenilo. Brezposelnost je na vseh koncih, in Srbi in Hrvati so izučili svoje ljudi. Ne moremo jim šteti v zlo, če jim hočejo dajati prednost v službah na svoji

zemlji. Zahtevamo pa od njih toliko poštenosti, da nam priznajo vse tisto, kar smo jim v dvajsetih letih dali mi Slovenci, da to upoštevajo in se po tem ravnaajo. Mi jim nisimo dali zgolj dela, temveč smo jih učili povsod poštenega, smotrnega dela in smo marsikje popravljali, kar bi brez nas ostalo za vedno pokvarjeno. Pomagali smo jim spoznavati in priznavati zaklade njihovih dežel in njihovega naroda. Mi smo delali in obenem s svojim delom učili nje. Dobro se zavedamo, kaj smo Srbom in Hrvatom dolžni in za kaj nam morajo oni izkazati svojo hvaležnost.«

• Naši nezaposleni delavci bi radi dobili delo v Nemčiji. Številni naši delavci so se zadnje čase obrnili na nemški generalni konzulat v Zagrebu. Nekateri so prihajali na konzulat osebno, drugi so pa posilili pismo za nemški vizum. Upali so, da bo zdaj lahko dobili v Nemčiji delo, ker je tam ba je občutno pomanjkanje delovnih moči. Zdj pa nemški konzulat sporoča, da ni pristojen za posredovanje v tem pogledu in ne more nobenemu delavcu priskrbeti vizum. Zato naj se ne obračajo nanj.

• Preskrba Slovenije s petrolejem. Tudi v Sloveniji je bilo pomanjkanje petroleja občutno. Zdj pa bomo vsaj za nekaj časa preskrbljeni s petrolejem, ker so prišle k nam znatne količine tega kuriva za razsvetljavo v krajih, kjer še ni elektrike.

• Vinogradnike opozarjamo, da je treba oddelkom finančne kontrole najkasneje do 29. t. m. prijaviti količino v minulemu letu pridelanega vina in žganja. Kdor tega pravočasno ne stori, bo kaznovan z globo.

• Gostilničarji in trošarina na vino in žganje. Finančna oblastva so ugotovila, da nekateri trgovci z vinom in žganjem izkoriščajo uvedbo državne trošarine na ti dve alkoholni pijači, da čimveč zaslužijo v škodo pridelovalcev. Zato bodo finančna oblastva pazila zelo strogo na gostilničarje, ali prevajajo trošarino na vino in žganje na pridelovalce. Kjer se bo to ugotovilo, bodo morali trgovci z vinom in žganjem, odnosno gostilničarji, plačati več davkov, kakor jih plačajo sicer.

• Nalezljiva otrplost tilnika (meningitis) se je razširila v Splitu in na otoku Braču. Iz Dalmacije je prenesel bolezen v Slayonski Brod neki mornar. V Vinkovcih je za posledicami umrla neka dijakinja. Zdj pa pišejo zagrebški listi, da se je meningitis pojavil tudi v Zagrebu. Meningitis je nevarna kužna bolezen zaradi svoje smrtnosti in

»Nekoč sva bila zelo dobra prijatelja, — saj še veste — takrat, ko sva bila še otroka, — osem let je že tega. — Samo to sem vam hotel reči, da šopka nisem vrgel jaz na cesto, ne jaz! Vem, da ste vi takrat in še pozneje zelo hudi name!«

Pogledala ga je in zardela. Potem je odkimala in smuknila v hišo.

Počasi je šel Henrik čez cesto. Pri hišnih vratih je obstal in zasopel. Ozrl se je nazaj proti Bercetovi hiši, kjer je slišal trušč za razsvetljenimi okni. Pa vendar mu je bilo prijetno pri srcu.

Srečen je bil, da je lahko povedal to, kar ga je toliko let težilo.

Med tem je ona postala lepo dekle. Šele danes je to prav opazil. Tako zrela je in tako lep!

Zakaj mu je srce tako glasno razbijalo? Se zmerom je gledal proti kraju, kjer je stal z njo. Niti besede ni rekla, samo gledala ga je. Potem je zbežala.

★

V podstrešni sobici Bercetove hiše se je razsvetlilo okno. Henrik je pogledal tja. Zagledal je senco za oknom.

Lota je bila!

Slonela je ob oknu in gledala proti Bukovnikovi hiši.

O, kako mu je razbijalo srce! Opazoval je njeno temno senco in se ni mogel ganiti.

Tedaj ga je zapazila v mesečini. Preplašeno si je z roko zakrila čelo. Kmalu nato je stopila od okna in luč je ugasnila.

Še dolgo je stal Henrik molče pred vrati. Potem je tudi on šel.

V veži je sedela na stopnicah njegova sestra Lenka. Skrila je obraz v dlaneh. Zraven nje je stal Matija, ki je bil v mestu in se je pravkar vrnil.

»Ali si bil res pri Bercetovih?«

»Da, davke sem šel plačati!«

Matija ga je prijateljsko pogledal.

»Prav je, Henrik! Saj lahko storiš, kar hočeš!«

»Toda jaz, jaz pojdem stran!« je zavreščala Lenka.

Planila je kvišku.

»V izbo pojdi, Henrik! Lenko prepusti meni. Zbežati ne sme. Prav tako je v tej hiši doma kakor til!«

Henrik je šel v izbo. Bernikova Lizika mu je prinesla večerjo. Prijateljsko ga je pogledala.

»Kako se je končalo?« ga je vprašala.

»Čisto dobro, Lizika!«

Bledo dekle je veselo prikimalo.

»In Lenka bo tudi doma ostala, bodi bres skrbi! Pregovorili jo bomo.«

Stregla mu je s tako vnemo, da mu je kar dobro delo. Vsega mu je prinesla na mizo in ga neprestano izpraševala, ali mu tekne.

Kar siliti se je moral z jedjo. In skoraj si je želel, da prijazne Lizike ne bi bilo poleg. Danes ga je njena prijaznost bolela.

V skrbeh ga je pogledala.

»Ne smeš biti jezen, Henrik! Saj bo spet vse dobro. Jest moraš, Henrik!«

Kmalu nato je šel v svojo sobo. Sam je moral biti. Za vse na svetu ni maral zdaj z nikomer govoriti, tudi z Lenko ne. Komaj da je še nanjo mislil.

hudih posledic za preživele bolnike. En do štiri dni po okužbi popadeta bolnika iznena- da hud glavobol in omotica, združeni z bolečinami v tilniku in z bljuvanjem. Bolniku se skali zavest in začne pri vročiti 39 do 40 stopinj Celzija blesti. Vročica naglo rase. Bolniku začne otrpnjati tilnik in se hrbtne mišice krčevito stiskajo. Temu se pridružijo hude živčne motnje. Dobra tretjina bolnikov umre že prve dni, odnosno v drugem ali tretjem tednu. Ostalim se zdravje le počasi vrača in jim bolezen kaj rada pusti za spomin stalni glavobol, gluhost, božjast, hromost ali celo beभावost. Dolžnost vsakega državljanca pod kaznijo je, da takoj naznanil zdravniku vsak sumljiv primer, da bolnika pravočasno osamijo iz se zdrave okolice.

* **Primer nevarne bolezni.** V Št. Janžu na Vinski gori je zbolela 13letna učenka za meningitisom. Njena mati je ni hotela potem pustiti v bolnišnico, tako da so morali orožniki priti po malo bolnico in jo odpeljati od doma. Zdravniška oblastva so odredila, da se pouk na šoli, v katero je dekletce zahajalo, začasno ukine. Obžalovanja vredna pa je nevednost ljudi, ki se branijo oddati kužno bolne ljudi v bolnišnico.

* **Vinska trta na Dolenjskem je zelo trpela zaradi zime.** Kakor so zajci napravili na mladem sadnem drevju veliko škodo, ki bo popravljena šele v teku nekaj let, tako je tudi mrzav škodil belokrajinskemu vinogradom, posebno v Draščih, pri Sv. Ani, v Metliki, Novi gori, Vinomeru in drugod. Potrebna bo pomoč za obnovitev pozeblega trtja.

* **Važno za sadjarje.** Najvažnejši del sodobnega sadjarstva je — varstvo sadnega drevja pred zajedavci. To varstvo se na noben drug način ne da zanesljivo izvesti kakor z obdelavo sadnega drevja s preizkušeni škropivi. Škropljenje sadnega drevja je brezpogojna zahteva. Brez tega ni odličnega sadja, ni sadne kupčije. To delo pa ni tako preprosto, ker je uspeh odvisen od raznih okoliščin, kakor od škropilva, od dobe škropljenja, od števila škropljenj, od načina škropljenja, od vremena. Zato je neogibno potrebno, da vsak sadjar to velevažno delo do dobrega preučil. V knjigi »Škropljenje sadnega drevja«, ki jo je spisal splošno znani strokovnjak ravnatelj banovinske vinar- ske in sadjarske šole v Mariboru g. Josip Priol in ki jo je pravkar izdalo v drugi izdaji Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani, dobiš vsa potrebna navodila. Knjiga

bo s pridom služila ne samo začetniku v škropljenju, ampak tudi bolj izkušenemu sadjarju, čeprav ima morebiti že prvo izdajo. Dobi se pri Sadjarskem in vrtnarskem društvu v Ljubljani in po vseh knjigarnah. Za društvene članke stane 12 din, za nečlane in po knjigarnah pa 15 din izvod.

* **Iskalec petrolejskih vrelcev na Kavkazu umrl v siromaščini.** V Šibeniku je umrl v starosti 76 let Josip Fulgosi. Rajniki je bil po rodu iz Tijesnega, pa je že v štirinajstem letu starosti zapustil svoj rojstni kraj in se izselil v Rusijo. Prišel je v Rostov, od tam pa na Kavkaz. Pred šestdesetimi leti je na Kavkazu vse iskalo petrolejske vrelce. Tudi Fulgosi se je lotil tega posla. Večkrat je prehodil kavkaško gorovje in našel mnogo petrolejskih vrelcev. Ustanavljal je družbe, v katere je vložil vse, kar je imel. To delo mu je prineslo dosti časti in denarja. Nekoliko pred svetovno vojsko je prišel s svojo družino v Dalmacijo. To je pa bilo zanj usodno. Ko je nastala vojna, so avstrijska oblastva aretirala njega in njegovega starejšega sina, češ da sta ruska vohuna. Ves čas vojne so ga vlačili po koncentracijskih taboriščih, kjer je stradal, njegova družina je pa doma trpela. Ko se je po vojni vrnil na Kavkaz, je doživel novo razočaranje. Vse njegovo premoženje je bilo zaplenjeno. Iz usmiljena so ga sprejeli za pisarja v njegovi lastni pisarni, ki je postala središče za razne petrolejske družbe. Ko so zavladali boljševiki, je pobegnil. Odpeljal se je z družino v plombiranim vagonu italijanskega konzulata do nekega mesta ob Črnem morju, od tam pa v italijanskim poštnim listom, ki mu ga je prekrbel dober prijatelj, v Italijo in nato v Šibenik, kjer se je naselil. Fulgosiju ni ostalo od vsega premoženja prav nič.

* **Stars patrona mu je eksplodirala v roki.** Posestnikov sin Ciril Regali iz Male Kostrevice pri Litiji je doma našel staro patrono in jo hotel odpreti. Patrono je vtaknil med dva kamna in začel s tretjim kamnom tolči po njej. Nastala je pa eksplozija in je patrona fantu hudo razmesarila desnico.

* **Mlada žrtev nesreče.** 16letni Leopold Oman iz Stražišča je bil zaposlen v tvornici Semperitu v Kranju. Pred dnevi je v skladišču zlagal avtomobilske pnevmatike. Neodno pa se je velikanska skladovalnica zrušila in pokopala nesrečnega mladeniča. Nesrečnež je klical na pomoč, toda zaradi hrupa strojev ni klicev nihče slišal in tako je

ubožec ležal pod skladovalnico cele štiri ure. Šele nato so ga pogrešili in ga našli vsega onemolega. Ponesrečenca so takoj prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer je po nekaj dnevih trpljenja izdihnil. Pokojni Oman je bil vzoren sokolski naraščajnik in najmlajšiji telovadec v domačem Sokolu. Se v bolnišnici se je zanimal za mladinske sokolske smučarske tekme gorenjske župe, na katerih bi moral nastopiti tudi sam. Kako priljubljen je bil povsod in kolikšno žalost je vzbudila med vsemi njegova prezgodnja smrt, je pokazal pogreb, katerega se je poleg svojcev, prijateljev in Sokolov udeležila res velika množica ljudstva. Naj mu bo ohranjen lep spomin!

* **Smrtna nesreča.** Nedavno ponoči se je pripetila na jeseniški postaji huda nesreča. 38letni železniški premikač Maks Smolej iz Kranjske gore je bil zaposlen pri premikanju vagonov. Hotel je skočiti na vagonsko zavoro, a na ledenih tleh mu je spodrsnilo in je prišel pod kolesa, ki so ga pregazila. Poklicani zdravnik mu ni mogel več pomagati. Krivda na nesreči ne zadene nikoga in jo je pač treba pripisati nesrečnemu naključju.

* **V smrti je šel.** 26letni krojač Franc Zajc v Trbovljah je bil priden delavec. Ni pa našel zadovoljive zaposlitve, odkar se je ločil od družabnika. Mislil je, da se bo postavil na lastne noge, pa mu sreča ni bila mila. Ko je nedavno njegova žena šla po opravih, se je obesil v kuhinji. Ko se je žena vrnila, ga je našla že mrtvega. Samomor mladega moža je globoko potrl vse svoje in prijatelje, zlasti pa nesrečno ženo z enoletnim detetom. Pokojnemu bodi lahka zemlja, svojcem pa izrekamo iskreno sožalje!

* **Samomor slovenskega uslužbenca v Zenici.** Te dni se je ustrelil v srce v kaznilnici v Zenici uslužbenec Josip Pistotnik. Samomor je izvršil zaradi nesrečne ljubezni, ker ga je zapustila zaročenka Viljemina Kratočvilova. Preden se je ustrelil, je napisal dve poslovilni pismi: prvo kaznilniškemu ekonomu Kovačeviću, drugo pa svoji bivši zaročenki. V pismu, naslovljenem na Kovačevića, je Josip Pistotnik ganljivo potožil, da ne more več živeti, ker ga je zapustila ljubljena zaročenka.

* **Pogrešajo ga.** Dne 8. t. m. je bil kot nesposoben odpuščen od vojakov v Karlovcu 22letni France Kunej iz Šmarj pri Jelšah. Odpuščenega Kuneja je spremljal do Zagreba neki vojak. Kunej pa se doslej še ni vr-

Hotel je vse premisliti, pa kar ni mogel obstati na stolu. Oblečen se je vrgel na posteljo in mežikal v svetilko.

Da, tako je bilo Vesel je bil, da je šel k Bercetovim. Vesel je bil, čeprav vsem drugim to ni bilo všeč.

Pogumen je bil. In ta prijetna zavest mu je pognala kri v glavo kakor vsem mehkosrčnim ljudem, ki poguma niso vajeni. Kakor pijanost je bilo. Saj je res, da pogum človeka opoiji, marsikoga hitro, drugega kasneje, kolikor pač kdo prenese.

Molčali so; samo dva sta se mu smejala, dva moža brez pomena. Drugi ne. Nekdo ga je celo povabil na kozarček žganja. Dobri stavec! Škoda, da mu je odbil, toda saj ne bi bil mogel sestiti med te ljudi!

Ali mu bo Koritnik zameril? Morda! Kar verjetno je, da bo zamera.

Henrik je planil kvišku, sedel za mizo in napisal staremu Koritniku dolgo pismo v opravičilo.

Občutek ljubezni do starca je prevzel njegovo srce. Zdaj je vsaj vedel, da ima nekoga na vasi, ki mu je naklonjen.

Tako srečen je bil, da je odkril vsaj majhen košček doma.

Ko je odbila polnoč, mladi Bukovnik še smeraj ni spal. Zdaj je moral misliti še na svoje ljudi. Prvič se je sprl z njimi, prvič je bil razburjen in srečen, vsi drugi pa so očitno legli s tesnobo v srcu.

Lotilo se ga je tiho kesanje, ali pa želja, da bi se kmalu spet z vsemi poprijaznil, tudi z Lenko.

Saj niso ničesar izgubili.

Ničesar.

Spomnil se je Lote.

Kaj bi mu rekli, če bi vedeli, da je govoril z njo. Prav za prav bi jim to moral povedati. To bi bilo odkritosrčno in pošteno.

Toda sramoval se je in sklenil je, da bo ta sestanek zamolčal.

Saj se ni nič zgodilo! Opravičil se je zaradi dejanja, ki ni bilo lepo, ki pa ga ni on zakrivil. Nič drugega. In zdaj je bil vsaj bot z Loto. Čisto bot!

★

Tako je prišel v mlado življenje Bukovnikovega Henrika nov boj. In v starem boju za dom so se njegovi tovariši odmaknili od njega. Vsaj za korak. Sestra Lenka še dalje! Nič več ni govorila z njim; hodila je po hiši z mračnim, zagrenjenim obrazom. Bolelo jo je, da je grozila in da svoje grožnje ni uresničila.

Slabožnja je, bila in podlegla je.

In ni bila samo užaljena trma tisto, kar jo je prevzemalo. Čutila je, da je trdni položaj Bukovnikovih dobil hud udarec, in sicer po njihovi lastni krivdi.

To je vedel tudi Matija.

Nekoč je sam pridigal mir, takrat, ko je ležala mrtva žena na odru, ko je prevzel otroke in iskal zanje pot do doma. Takrat je spoznal, da je tisti dom, ki so ga potrebni, v prijateljstvu z vsemi drugimi ljudmi.

Kakor ponosna, na pol razbita trdnjava se mu je takrat zdela Bukovnikova hiša, kraj, ki ga ni mogoče držati, če ga nasprotniki iz doline trdovratno oblegajo.

Prej ali slej bi moral priti dan, ko se bo-

do ljudje v tem domu vdali na milost in nemilost.

Zato se je hotel Matija z ljudmi poravnati. Toda ko je iskal pot do njih, z belo zastavo v rokah, so ga zahrbtno napadli, njega in Henrika, in še celo nesrečno rajnico so obmetavali z blatom.

Tedaj je Matija pozabil na mir, prevzelo ga je sovraštvo, upornost, in zgradil je nov dom, močan, ki ga nihče ne bi mogel osvojiti.

Tako se jim je dobro godilo vsa ta leta. Dobro?

Ali niso vsi stradali ljubezni, veselja, družbe z ljudmi?

Trdnjava ni dom. Dom mora imeti odprta vrata, široke, proste ceste, kjer ne leže pasti in ni ob strani nikakršnih opozoril, ampak samo veselje kažipoti.

Zdaj je torej šel mladi gospodar v tuji tabor. Ni šel izdajati, šel je samo, da bi pokazal zaupanje in si zaupanje pridobil.

Saj je bilo to hvalevredno!

Toda moreč nemir se je zbudil v Matiji, da bo imel mladi gospodar Bukovnikovega doma tam pri ljudeh nesrečo.

Nemir se je naselil v dom zaradi čisto majhnega vzroka. Tudi oskrbnik je bil mračen in ni maral govoriti. Jezil se je zlasti na Lenko in zlobno potegavščino, ki jo je ona zagrešila nad njegovim sinom Najbrž je ne bo nikoli v življenju pozabil.

Janez se je vedel kakor neukročen žrebec. Najprej je sklenil, da ne bo dan ali dva nič delal. Potem se je odločil, da bo šel v Bercetovo gostilno in začel tam popivati. Len-

nil domov. Njegovi svojci se boje, da se mu ni pripetila nesreča.

* **Prestane slinavke in parkljevke v Celju.** Slinavka in parkljevka, ki je bila letos 17. januarja uradno ugotovljena na Ostrožnem pri Celju, je mestno poglavarstvo v Celju razglasilo za prestalo. Svobodni promet s parkljarji z banovino Hrvatsko na je še nadalje prepovedan. Goveji in svinjski sejni so v Celju spet dovoljeni. Mestno poglavarstvo pa opozarja živinorejce, da morajo takoj prijaviti vsako sumljivo obolenje parkljarjev in tudi tihotapljenje živine, da se ne bo ta nevarna bolezen ponovno zanesla na mestno področje.

* **Nenadna smrt.** 51letni Anton Potež, delavec v ruški tvornici za dušik, je bil v nedeljo zvečer v neki gostilni. Med gosti je nastal tepež in je dobil Potež udarec s pestjo v ledvice. Potež je šel potem domov zjutraj pa so ga našli mrtvega v postelji. Ruški zdravnik dr. Zobec je ugotovil smrt in izrekel domnevo, da je Potež umrl za posledicami srčne kapi, ker je imel zelo slabo srce.

* **Požar ob državni meji.** Nedaleč od državne meje v Sorici je nastal te dni velik požar. Goreti je začelo v hlevu posestnice Marije Pintarjeve v Spodnji Sorici zaradi kratkega stika pri električnem vodu. Živino so srečno spravili na plano. S posledicami vred so zgoreli električni motor, mlatilnica, slamoreznica, čistilnik, vsa krma in dva voza.

* **Na povratku s sejma zaboden.** S sejma v Skočjanu so se vračali posestniki iz občine Bele cerkve in se ustavili v gostilni Ržena Antona v Dobruški vasi. Med njimi je bil tudi Konorc Janez. V gostilni je nastal prepir med kramarji, ki so sedeli na peči, kamor je bil položil svoje rokavice konjski mešetar Molan Jožef iz Mrtvic, pozneje jih pa ni našel. Ko so ga kramarji opozorili, da so najbrž pomotno vzeli rokavice gostje, ki so bili malo prej šli. Je Molan vzel bičevnik in stopil za njimi. Kaj se je zunaj zgodilo, ne ve nihče. Toda kmalu se je raznesla vest, da sta ležala na dvorišču dva človeka s krvavima glavama. Bila sta to posestnika Lindič Franc in Pavlin Ignac, oba iz Družinske vasi. Ko so gostje to slišali, so planili na dvorišče, kjer so ugrabili nekaj časa, kdo ju je tako strahovito pretepel. Nato so se hoteli vrniti v gostilniško sobo, med njimi kot prvi 43letni posestnik iz Tomažje vasi Konorc Janez. Ko pa je stopil na prag

vežnih vrat, je vzkliknil: »Jaz sem jo tudi dobil«. Nato se je krvav zgrudil. Takoj so skočili vsi k njemu, da bi mu pomagali, a je bil ves trud zaman. Nesrečnež je imel globoko rano v prsih, zadano z bodalom, in je kmalu izdihnil. Vendar pa je še rekel, da ga je zabodel Poljanec. Poljanec imenujejo tamkaj ljudi s Krškega polja. Vse priče močno obremenjujejo Molana, češ da je bil ves večer zelo bojevit. Nekatere še vedo povedati, da je imel bodalo, s katerim je že prej mahal v gostilniški sobi. Tudi Koporčeva izjava kaže nanj, kajti tudi Molan je s Krškega polja, torej Poljanec. Vprašanje je tudi, zakaj je Molan takoj izginil iz gostilne in se prijavil v Krškem v zapor, kjer mora prestati manjšo kazen. Dasi vse priče očitno kažejo nanj, pa on odločno zanika vsako soudeležbo pri uboju.

* **Uboj med Slovenci v Srbiji.** V vasi Čirihovcu poleg Požarevca so poivali v neki gostilni slovenski rudarji Mihael Repnik, Mravljek, Fran Hajek in Anton Kavdel. Začeli so se pripraviti, čemur je sledil pretep. V pretepu je bil ubit Anton Kavdel.

* **V materino korist je po krivem pričal.** Okrožno sodišče v Celju je obsodilo 28-letnega posestnikovega sina Alojza Juga iz Pilštanja zaradi krivega pričevanja na eno leto in dva mesca robije. Jugova mati je prodajala pri posestniku Ledniku na Sv. Hudinji pri Celju vino. Zaradi tega je bil Lednik obsojen na trošarinsko kazen in bi moral plačati 1200 din. Pri zaslišanju na sodišču je Alojz Lednik pričal po krivem in izjavil, da njegova mati ni bila na Sv. Hudinji in da tam ni prodajala svojega vina. Pozneje pa se je izkazalo, da je sin pričal po krivem, da bi ščitil svojo mater.

* **Obsojen zaradi uboja iz malomarnosti.** Pri pekovskem mojstru Deržiču v Tržiču zaposleni pomočnik Martin Zupan je bil nedavno ponoči precej vinjen. Prišel je v Lončarjevo gostilno, kjer je nadlegoval v kuhinji kuharico in natakario. Tudi drugim ni dal miru. Gostilničar ga je spravil iz kuhinje. Nočni paznik Rok Kralj, ki je bil brez roke, toda močan, je nadležneža spravil skozi vrata na dvorišče. Kralj se je nato postavil pri lesenih stopnicah, ki držijo v vinsko klet. Zupan se je vrnil in se zaletel v Kralja s tako silo, da ga je podrl in je ta zletel po stopnicah tako nesrečno, da si je prebil lobanjo in dobil močan pretres možganov. Zaradi nastale krvavitve v možganih pa je pozneje umrl. Državni tožilec v Ljubljani

je Martina Zupana obtožil uboja. Zupan je zanikal krivdo in se izgovarjal na popolno pijanost. Mali senat ga je obsodil le na 10 mesecev zapora, ker je Kralja usmrtil iz malomarnosti.

* **V zaboju so ga hoteli spraviti čez mejo.** Orožniki v Črni pri Prevaljah so odkrili zanimivo zvijačo, s katero je hotel Pongrac Merkač spraviti čez mejo Otona Hrobatha, ki je pred časom prišel nezakonito iz Nemčije na obisk k svojim staršem v Jugoslavijo. Merkač je Hrobatha skril v zaboj, ga naložil na voz in ga na njem skušal mimo orožnikov skrivaj spraviti v bližino meje, odkoder bi laže stonil na nemška tla. Orožniki pa so za te Merkačeve načrte zvedeli ter aretirali še pravočasno Merkača in njegov živ tovor.

* **Ljubljana mu je kazen zvišala.** Decembra lani je bil od malega senata okrožnega sodišča v Mariboru obsojen na šest mesecev strogega zapora 39letni delavec Franc Kozar iz Stratovcev pri Radencih po členu 3. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Proti prenizki sodbi se je pritožil državni tožitelj na apelacijsko sodišče v Ljubljani, ki je zdaj kazen zvišalo na eno leto robije.

* **Zaradi uboja trije pred sodniki.** Pred malim senatom v Mariboru so stali trije obtoženci, stari od 21 do 22 let, Ivan Zalar in Jožef Prelog iz Zerovincev in Franc Novak iz Mihajlovcev. Vsi trije so 19. novembra lani pri posestniku Novaku v Mihajlovcih obrezovali rebo. Pri tem pa seveda tudi pili in se šalili. Proti ponoči je fantom zavrel kri in so se med seboj sprieli. Počil je tudi strel, ki ga je iz samokresa oddal Zalar. Krogla je prebila srce Avgustu Hedžetu, da se je zgrudil mrtev na tla. Vsi trije obtoženci so se zagovarjali s silobranom. Zalar je bil obsojen na tri leta in en mesec strogega zapora. Prelog pa na tri mesece zapora, medtem ko je bil Novak oproščen.

* **Usoden strel iz maščevalnosti.** Nedavno ponoči je bil ubit 30-letni posestnikov s'n Alojz Zorič iz Ivanidola, ki ga je bil neznan zločinec počakal skrit za hišo in ga ustrelil. Orožniki so kmalu našli ubijalca, še mladoletnega Albina Janca iz Smečič, posestnikovega sina, ki je bil že večkrat kaznovan radi pretenov. Aretirani Albin Janec priznava, da je ustrelil Zoriča, p'avi pa, da ga je hotel samo prestrašiti.

* **Osumljena, da je zastrupila moža.** Med vaščani pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji

ki naključ. Ker pa ga je bilo naposled sram, da bi spet stopil v hišo, kjer je imel tako žalostno vlogo, je šel v sosedno vas, izpil v gostilni nekaj vrčkov piva in se potem pijan vrnil domov.

Ponoči je bil zelo bolan in njegov zastavni oče je zaskrbljenimi pogledi opazoval sina in mislil o niem, da je zdaj na robu telesnega in duševnega propada.

Naslednje jutro je bil tudi Janez prepričan, da bo konec z njim. Bolezen se je sicer nekoliko polegla, zato pa se je počutil tako žalostno in slabo, kakor bi bil izgubil vse moči.

Tem bolj pa je bil presenečen, ko je okoli poldneva začutil lakoto in se je po kosilu dosti bolje počutil. Zato je sklenil, da se bo počasi spet navadil življenja in da se bo tudi spet iznova lotil dela.

Teden dni je grdo gledal Lenko, potem pa ni mogel več zdržati in ji je rekel:

»Lenka, zdaj je pa tega že dovolj. Rajši spet govoriva!«

Lenka se je smejala in je z Janezom spet govorila, toda sama pri sebi je mislila:

»Ni pravi mož Tega ne bi bil smel kar tako mirno požreti. Moral bi bil počakati, da bi ga jaz poiskala. Tepec je!«

In ubogi Janez je med tem že veselo žvižgal in se mu niti sanjalo ni, da je tepec. Ni poznal življenja ni poznal posledic piva, ni poznal ženske. Bil je nedolžen, vesel fant, ki bi mu moralo že vražje slabo iti, da bi odnehal s svojim žvižganjem.

* Bil je vroč poletni majski dan, komaj teden dni pozneje. Henrik se je odpejal v me-

sto, da je tam nekaj reči nakupil. Zdaj se je že vračal domov. Čisto sam je sedel na lahkem vozu in pustil konja, da je počasi šel svojo pot. Tako se je lahko ves predal svojim mislim.

Mislil je na to, da hodi mladi Hrastar za Loto. In čeprav se je mladi Bukovnik neprestano prepričeval, da ga to nič ne briga, se je vendar tudi zmerom iznova trudil, da bi s stoterimi vzroki in ugovori dokazal, kako neumna bi bila takšna zveza. In kar sam se je pri tem ujezil.

Tako se je zgodilo, da se je precej prestrašil, ko je iznenada zagledal Loto komaj kakšnih tri sto korakov pred sabo na cesti. Očitno je bila tudi ona v mestu. V roki je nosila zavitek.

Bukovnikovemu fantu so se tresle vajeti v rokah in ni vedel, ali bo to srečanje zanj sreča ali velika nesreča.

Kaj naj stori? Le kaj naj stori?

Ali naj jo povabi, da se pelje z njim, da bi se sama peljala ona in on — ona Berretova Lota, in on, Bukovnikov sin? Kaj bi njegovi ljudje k temu rekli? To se bo razkrilo, tega ne bo mogoče zatajiti. Matija, Lenka, vsi — kaj bodo rekli?

Henrik je zategnil vajeti in konj je začel voziti še počasneje.

Pa vendar — čez nekaj minut jo mora dohiteti! Kaj potem? Ali naj pelje mimo nje? Ali naj jo pusti, da bo hodila sama na to prahu in tej vročini? Ona, ki mu je nekoč pomagala nesti težki kovčeg? In tudi brez tega bi bilo nevljudno, surovo, — ne, tega ne sme storiti!

Odločno se je vzravnal in udaril konja z

bičem. Komaj dve minuti nato je dohitel Loto.

Ustavil je.

»Dober dan, gospodična! Ali bi prisedli?« Pogledala je kviku. Njen obraz je žarel od naporne poti in glas ji je nekoliko drhtel, ko mu je rekla:

»Hvala, gospod Bukovnik, — saj bom zdaj le kmalu zavila čez polje. Le pol ure imam še do doma. Hvala!«

»Ne marate?«

»Ne bi vam rada delala neprijetnosti, gospod Bukovnik!«

»Neprijetnosti? Kako?«

»Da! Saj veste, — zaradi vaših, — tako nerodno mi je bilo, ko sem videla, da se peljete za mano —

Tedaj je skočil na cesto.

»Lota, morate se peljati z menoj, da, morate se! Jezen bom če mi boste to odbili. Svi si nisva sovražnika!«

Z velikimi, temnosivimi očmi ga je pogledala.

»Ne, nisva si sovražnika,« je tiho rekla, »toda bolj je, da tega ne sprejemem, gospod Bukovnik, saj bom kmalu doma.«

»Lota!«

Prijel jo je za roko.

»Lota, — gospodična Lota, saj še veste — takrat pred osmimi leti, ko sem se vračal domov prav no teje poti, — ko ste mi pomagali nesti kovčeg, — saj še veste?«

»Da, toda takrat sva bila otroka, — a zdaj — bolj je, da grem peš.«

Izpustil je njeno roko. Pridušeno je zdaj rekel:

(Dalje)

so se širile govornice, da je 62-letna posestnica Matilda Cajnkova l. 1933. zastupila svojega moža. Orožniki so tedaj zaslišali vrsto prič, ki so zelo obremenilno izpovedale za Matildo Cajnkovo. Baje je vmešala strihinin v pogačo, ki jo je zaužil pokojni Cajnk in zaradi zastrupljenja umrl. Matilda Cajnkova pa je odločno zankala vsako krivdo. Z zadevo se zdaj znova pečajo oblasti in skušajo dognati, koliko je resnice na govoricah.

* **Vlomilec Kunstič obsojen.** V preteklem letu je bilo v šmarnskem okraju izvršenih več vlomov. Orožnikom se je posrečilo aretirati 30-letnega postopača Kunstiča Josipa in mu dokazati, da je vlomil pri Sv. Magdalenin in na Pristavi. Sodišče v Celju ga je obsodilo na osem mesecev strogega zapora. Po prestani kazni pa ga bodo oddali v prisilno delavnico.

* **Zalosten konec starega sovraštva.** Lani je bil pred cerkvijo Sv. Urbana pri Ptuj ubit posestnikov sin Franc Kramberger. Mariborski mali kazenski senat je obsodil krivca 26-letnega viničarja Franca Pšajda na pet let robije. Ferdinand Horvata pa na tri leta strogega zapora!

* **Rok za sprejem mladeničev v zrakoplovno-podoficirsko šolo** v Novem Sadu (starost od 17 do 21 let) je do 15. marca letos. Za nehotno podoficirsko šolo v Beogradu, Bileći, Zagrebu, za artilerijsko podoficirsko šolo v Čunriji in inženirsko podoficirsko šolo v Šabcu (starost od 18 do 21 let) je do 20. marca letos. Vsa pojasnila dobite ustno ali pisмено: Koncesionarna pisarna Per Franjo, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova 14. Za pismeni odgovor priložite kolek ali znamko za 6 din.

Zenski vestnik

Nekaj nasvetov za kuho in pranje

Clovek mora, če hoče biti zdrav, uživati hrano, ki ima v sebi vse potrebne snovi, zlasti tudi vitamine in rudninske soli. Zato je dobro dodajati jedi čebulo, korenje, česen, zeleno in podobno v presnem stanju. Prav tako potrebno je uživati solato. Omake naj imajo po možnosti vedno nekaj limonovega

soka, nekaj zelo drobno nstrgane čebule, nstrganega ali zelo drobno narezanega jabolka ali peteršilja ali redkve, kolikor pač spadajo te reči k omaki. Ob zajtrku naj dobi družina po možnosti in sicer za začetek nekaj presnega sadja.

Vsaka gospodinja bo zbrala za pranje deževnico. Deževnica je mehka voda in zato terja manj pralnih pripomočkov. Salmiakovec je vsestransko uporaben. Salmiakova voda se zamili, če pride v dotiko z mastnimi snovmi. Uporabljamo jo lahko za pomivanje, za snaženje oken, za mehčanje perila (v pralni kotel za kakšnih 50 litrov gre 250 gramov salmiakovca, na vedro vode pa pet velikih žlic salmiakovca). Za izplakovanje in prekuhavanje perila uporabljamo od časa do časa za kotel s 50 litri vode lahko 100 gramov triodstotnega vodikovega prekisa, za vedro vode pa dve veliki žlici te snovi.

Zmrzel krompir se da še porabiti

Mraz je v mnogih kletih povzročil, da je krompir zmrznil. Marsikatera gospodinja se je vprašala, kaj naj stori s tem krompirjem. Ljudem je premalo znano, da se da zmrzli krompir kot krma živali še vedno dobro uporabiti. Po drugi strani pa je mogoče zmrzli krompir tudi okisati. Potrebno je tedaj takšen krompir takoj položiti v kis, da je spet kolikor toliko dober.

Za kuhinjo

Zganci s krompirjem. To je cenena in okusna jed. Napraviš jo takole: Krompir operi, olupi in pristavi v mrzli vodi. Ko je krompir že skoro kuhan, potresi po njem za tri prste na debelo bele moke, nato napravi s kuhalnico v moko več jamic, da bo mogla voda kaže vreti čez moko. Ko vre četrt ure, vodo ocedi, krompir in moko pa s kuhalnico dobro zmešaj. V kozici razbeli mast ali sirovo maslo, zmoči žlico v masti in zajemaj z njo drobne žgance. Ko imaš žgance naložene v skledi, jih zabeli.

Popotnikova torba Ivanjkovsko pismo

Ivanjkovci, februarja
V nedeljo 21. jan. je bil občni zbor tukajšnje gasilske čete. Četa ima 34 rednih

članov in je bilo njeno delovanje v preteklem letu prav živahno. Nastopila je pri dveh požarih, nabavila si je prapor in se pridno urila. Prejemkov je imela 18.922 din, izdolkov pa 18.427 din. Ostalo je 495 din. Izvolila si je novo upravo, odnosno potrdila dosedanje s predsednikom Lovrom Petovarjem in poveljnikom Francem Rajhom. Na novo je prišel v upravo le šolski upravitelj Peter Kopicer kot vodja samaritanskega odseka. Vsi sklepi so bili soglasni.

Sokolska četa je priredila 4. tm. igro »Dva para se ženita«. Predstava je bila dobro obiskana in so vsi igralci svojo nalogo izvrstno rešili. Dne 11. t. m. pa je bil občni zbor čete. Bil je dobro obiskan. Matično društvo sta zastopala brata Strekelj in Šonaja. Četa je prav živahno delovala. Ima tudi svoj strelski odsek. Izvoljena je bila stara uprava s starostom Lovrom Petovarjem. Pred dnevi smo imeli vinski sejem in razstavo. Priredila ju je tukajšnja Vinarska zadruga. Razstavljeni vina so bila vsa prav dobra in tudi odlična. Uspeh sejma je pokvarilo dejstvo, da je dan poprej zapadel velik sneg, ki je spravil ves železniški promet v nered, tako da pretežna večina zanimancev ni mogla priti.

Na vinskem tržišču še vlada vedno precejšen zastoj. Nekaj je vzrok huda zima, ki za prevažanje vina ni ugodna, nekaj pa tudi novi trošarinski predpisi, katerim se še nismo privadili in ki prinašajo marsikatero nevednosti kupcem. Seveda trošarina in vse trdote, ki jih imata v zvezi s tem gostilničar in trgovec, padejo na pridelovalca.

Mali posestniki so svoj vinski pridelek pretežno prodali po skoro sramotno nizkih cenah v Ormož. Osobito taki, ki je pritiskala nanje davčna uprava.

Lastniki tukajšnjih vinogradov, ki so nemški državljani in imajo tam svoja bivališča, izvažajo svoj pridelek v Nemčijo, kjer dosežejo visoke cene. Sem pa dobijo le toliko denarja, kolikor ga strokovno dokazano potrebujejo za obdelovanje posestev.

Vina so prav dobra. Prodajajo se zdaj po okoli 5 din, a sortirana z najlepših leg po 6 do 7 din. Računamo, da je doslej v ljutomersko-ormoškem okolišju prodana že polovica pridelka.

Huda zima je tudi pri nas storila mnogo zlega. Zlasti na slabem so bili viničarji in mali posestniki, ki z delom v vinogradih služijo, kar jim je za življenje potrebno. Že od 20. decembra lani pa je vsako delo nemogoče. Mnogo nameravanega rigolanja se

Prosto po Scottu:

CRNI BRATJE

CRIMINALNI ROMAN

Doroteja je za sekundo zaprla oči. Zdej je bila čisto mirna. Iz torbice je vzela pismo.

»Prinesla sem vam pismo Valterja Stoneja. V pismu je naveden vzrok mojega prihoda.«

»Menovanje imena navidezno ni prav nič učinkovalo na moža. Vstal je in prebral pismo. Očitno je bilo pismo samo priročilno, zakaj Steele ga je še samo enkrat pogledal in odložil.«

»Ne bi vas rada dalje časa motila,« se je opravičevala. »Toda gospod Stone mi je rekel, da mi boste radi dali podatke o nekem gospodu, namreč o gospodu Rihardu Moravcu.«

»Steele je presenečeno pogledal.«

»Ne — vem, ali sem prav razumel, gospodična Staplesova. Ali hočete vi od nas podatke o Moravcu, ali pa nam jih hočete vi dati o njem?«

Hotela je že odgovoriti, a je zadržala besedo. Njegovo vprašanje ji je zbudilo neko misel.

»Mogoče je,« je rekla tehtno, »da vam dam neke podatke o njem, toda za protiuslugo terjam od vas neka druga pojasnila glede njega.«

Njegov obraz je kazal zdaj neprikrito zanimanje. Njegova roka je segla pod mizno ploščo in pritisnila na neki gumb.

»Prosim vas, gospodična, da mi to natančneje pojasnite.«

Neka misel ji je padla na um. Opazila je bila kretnjo njegove roke k gumbu. Najprej je mislila, da je poklical slugo ali pa kakšno stenografko. Zdej pa si je njegov pritisk na gumb znala bolje raztolmačiti. V tek je spravil samo skrit diktafon, ki bo vsako besedo iz njunega pogovora prenesel na ploščo. Moravčeva zadeva torej zelo zanima tajno službo. To ji je postalo jasno. Začela je dvomiti, ali sme Steeleu čisto zaupati. Stone ji je bil govoril o resnih nevednostih, ki jih lahko povzročijo njemu in Moravcu z nepredvidnimi podatki.

Poskušala je hitro oceniti značaj nasproti njej sedečega moža. Zazdela se ji je, da je Steele človekoljuben mož in da ni zmožen hitrih in trdih odločitev. Spadal je v tisto vrsto ljudi, ki svojo voljo uveljavljajo bolj z besedo kakor s silo.

»Ali mi ne morete razločneje pojasniti, kaj mislite?« jo je znova vprašal.

Pogledala ga je naravnost v oči. »Vzrok imam,« je govorila počasi, »biti gospodu Moravcu za neko uslugo zelo, zelo hvaležna. Zaradi tega bi mu po možnosti rada pomagala iz njegovega trenutnega položaja. Gospod Stone je rekel, da mi lahko kaj poveš o njem.«

Gospod inspektor se je nekaj ukvarjal s

ploščo nisalne mize.

»Rekli ste pravkar, da mu morate biti za neko uslugo hvaležni.«

»Da.«

Spet je povsili pogled. Njegovo nasledno vprašanje jo je presenetilo.

»Kje ste po njegovem begu iz Charlestowna naleteli nani?«

Doroteja se je ustrašila.

»Zakaj... a tako... jaz...« Nato pa se je svet ojunčila. »Mislim, da vam na to vprašanje ne morem odgovoriti, gospod Steele.«

Steele je nekaj časa molčal, nato pa je vprašal: »Zakaj ne?«

Doroteja si je prizadevala, da bi bila zbrala misli. »So neki vzroki za to, gospod Steele. Rada bi različne reči izvedela o gospodu Moravcu, vendar pa ne maram storiti nič, kar bi njegov položaj poslabšalo.«

»Dam vam besedo, gospodična Staplesova, da se mu položaj ne bo poslabšal. Če podpiramo policijo pri njenem iskanju Moravca, se to godi le v Moravčevu korist.«

»V njegovo korist?«

»Da, gospodična Staplesova. Če nam lahko poveste, kako bi mu mogli priti na sled, kar povejte. V njegovo korist bo to.«

Njene oči so nemirno gorele. »Ali res mislite, da bi bilo to... njemu v korist?« Nekaj trenutkov je premišljala, nato pa rekla: »Vest mi brani, da bi to storila. Vse preveč bi to dišalo po izdaji. Saj me razumete, kaj ne? Toda želim se z vami na drug način pogoditi, ker mislim, da vam smem zaupati, gospod Steele. Povedala vam bom podrobno stvari svojega srečanja z Moravcem, če mi ob-

ne bo izvršilo, ker ne bo časa. Kuriva, za katero je pri nas zavoljo pomanjkanja gozdov sploh huda, je že vsem zmanjkalo. Sneg je tako visok, da je sekanje drv skoro neizvedljivo. Manjka tudi žerke za govedo.

Bojimo se, da dolgočrajna huda zima (mnogokrat je bilo več ko 20 stopinj Celzija pod ničlo, nekajkrat pa celo do 28) ni oškodovala trt. Verjetno je, da so trte tu in tam pozeble.

V Lesniškem vrhu v občini Veliki Nedelji je živel blizu 50 let stari gluhonemi mizarški pomočnik Terstenjak Franc sam v sobici male hiše. Ker ga že več tednov ni bilo na spregled, so vdrli sosede v njegovo sobo in ga našli mrtvega. Sodna komisija je ugotovila, da je zmrznil in da je bil že več tednov mrtev.

Po 15 letih bodo zdaj prekrstili tukajšnjo železniško postajo v Svetinje—Jeruzalem. Krajevni činitelji bodo za to žrtvovali 6000 din. Koliko boljšega bi lahko v teh hudih časih storili s tem denarjem. Če drugega ne, bi ga razdelili med siromake, ki so tako zelo potrebni podpore. Hvala Bogu, da nam vsaj postaja ostane, ime pač moramo drugim prepustiti. Za nas neugodnejše bi bilo, če bi bilo narobe!

Zemlja se je pogreznila

Podpeč pri Preserju, februarja

V petek sredi popoldneva se je v Podpeči pri Preserju zgodila velika nesreča, ki sicer ni terjala človeških žrtev, a je napravila veliko škodo. Nenadno je namreč nastal na obrežju Ljubljaniče silen hrušč in stolarna tverde Srečko Kobi se je začela nagibati. Zemlja se je vdrla kar na lepem za 3 do 4 metre. Hudo poškodovano je tudi zidovje. Dimnik je padel proti Ljubljani in z vrhom dosegel nasprotni breg. Zemlja je nekoliko dvignila dno Ljubljaniče, da zdaj najbrže ne bo več možna vožnja s čolni proti Ljubljani. Stena stolarne, ki je obrnjena proti Ljubljani, se je utrgala in zdrsnila v globino. Na srečo je bilo že dopoldne slišati v zemlji sumljivo hreščanje, zaradi česar je bilo vse pripravljeno, da nesreča potem ni terjala človeških žrtev.

Udarec je poleg podjetja zadel tudi delavstvo, ker stolarna nekaj časa ne bo mogla obratovati. Nesreče je najbrž krivo nizko stanje Ljubljaniče, ker so bile zapornice preveč odprte. Zaradi nizkega stanja vode se je zemlja preveč izsušila, kar je moralo

ljubite, da se teh podatkov ne boste poslužili pri preganjanju.

Uradnik je zmajal z glavo. »Taka obljuba je nemogoča.«

Doroteja se je zdrznila. »Potem pa... mi je žal, da vam ne morem nič povedati.«

Steele je začel drugače.

»Prav, gospodična. Premišljal sem se in vam obljubljam, kar zahtevate. To se pravi, da hočem to, kar mi boste povedali, smatrati za osebno zadevo. Zdaj boste govorili z menoj kakor z zasebnikom, ne s tajno službo.«

Nekaj sekund je premišljala, nato pa je globoko zajemši sapo rekla: »Drži, gospod Steele.«

V kratkih besedah je opisala, kako je nalletela na pobeglega kaznjenca in kaj je potem z njim doživela. Poslušal jo je, ne da bi jo bil prekinil. Razločno se je na njegovem obrazu bralo napeto zanimanje.

»Ali morda kaj slutite, kje bi bil zdaj?«

»Zanesljivo ne, gospod Steele.«

»S tem hočete reči, da nekaj domnevate?«

»Da. Zdaj je malo drugačen, kakor ga kaže slika.«

»To si lahko mislim. Dajte mi ga nekoliko natančneje opisati.«

Doroteja je oklevala. »Ali še zmerom drži vaša obljuba?«

»Še zmerom.«

»Dobro.« Doroteja je nato opisala gospođa Winfielda Clydea, kakršno ime si je bil nadel Moravec.

»Najlepša vam hvala, gospodična Staplesova,« se ji je toplo zahvalil Steele. »Prej ste rekli, da pričakujete od mene neko proti-

dovesti do pogreznjenja zemlje. Ze lani poleti se je zgodilo, da se je zaradi nizkega vodnega stanja nenadno na travnatem svetu vdrla zemlja v globino.

Pred zaročenko so ga umorili

Sv. Tomaž pri Ormožu, februarja

V Savcih se je pripetil dogodek, ki je razburil vso okolico. Pri posestniku Škrlecju se je te dni mudil posestnikov sin Janez Janžekovič iz Rucmancev, ki je bil zaročen s Škrlečevo hčerko Marijo. Fant je pri Škrlečevih večerjal in se z domačimi pogovarjal. Ponoči pa se je poslovil in se napotil proti domu. Zaročenka ga je spremila iz hiše do ceste, kjer sta se poslovila. Komaj pa se je obrnila in je Janžekovič napravil nekaj korakov, že je slišala neke besede, na katere je Janžekovič odgovoril: »No, kaj pa bo zdaj?« V tistem trenutku se je slišal strel iz puške in Janžekovič je smrtno zadet zaklical na pomoč. Škrlečeva se je vsa prestrašena obrnila in zagledala Janžekoviča ležati na tleh. Videla je tudi, kako sta planila dva moška iz teme proti njemu. Eden mu je pokleknil na trebuh in ga zabodel z nožem v prsi, drugi pa ga je tepel po glavi. Videla je še tretjega moškega nekoliko korakov v stran; ta je držal v rokah puško. Planila je proti morilcem in jih prosila, naj ga puste, a jo je eden izmed napadalcev sirovo pahnil po tleh.

Tedaj so prišli iz Škrlečeve hiše še gospodar in njegovi sinovi. Napadalci pa so pobegnili. Ljudje so napadalce takoj prepoznali. Bili so to 21-letni posestnikov sin Jakob Petek iz Bratislavcev, 21-letni delavec Franc Kuhar iz Polane in 25-letni krojaški pomočnik Znidarič Ivan iz Bratislavcev. Nezavestnega Janžekoviča so odnesli v Škrlečevo hišo, kjer je kmalu izdihnil. Zadeti je bil iz lovske puške. Pa tudi rane od noža same so bile smrtno. Dognalo se je, da je streljal nanj Kuhar, Petek ga je zabodel, Znidarič pa ga je tepel po glavi. Zverinski morilci so najprej zasledovali pokojnikovega brata Alojza, ki je šel Janezu nasproti, oa jim je utekel in se skrival v Škrlečevem gospodarskem poslopu. Verjetno so se potem postavili pred hišo v zasedo, da napadejo svojo žrtev, ko bo prišla iz hiše. Orožniki so vse tri morilce prijeli in oddali sodišču. Ljudje so prepričani, da jih bo doletela za-

slugo. Pripravljen sem nanjo če vam jo bo le lahko izpolniti. Kar recite!»

»Da, rada bi kaj izvedela o Moravčevi preteklosti.«

Steele se je nasmehnil in takoj spet pogledal na ploščo pisalne mize. »Kaj vas predvsem zanima? Skušal vam bom odgovoriti na vsako vprašanje.«

»To je zelo prijazno od vas. Ali mi lahko poveste, zaradi kakšnega — zločina je bil obsojen?«

»Zaradi velike tatvine.«

»Oh!«

»Pred približno štirimi leti je bil obsojen na dvajset let ječe.«

»Strašno! Ali kaj veste o njegovih svojcih?«

»Le več oddaljenih bratrancev ima, bližnjih sorodnikov pa sploh nima.«

»Dvajset let ječe,« je šepetala kakor duševno odsotna. »A kaj je ukradel?«

To vprašanje je bilo inspektorju očitno neprijetno. Okleval je, preden je odgovoril.

»Ničesar,« je rekel naposled.

»Ah!« je olajšano vzdihnila Doroteja Staplesova. Njen glas je jasno pokazal veselje.

»Vi torej mislite, da je bil po nedolžnem obsojen?«

»Zelo po nedolžnem, gospodična Staplesova.« Skoro nejevoljno je govoril dalje. »Žrtev je neverjetnega sleparskega postopka. Najboljši odvetniki so delovali proti njemu. Skovali so indicije in jih polno izrabili proti njemu.«

Staplesova je proseče pogledala inspektorja. »Ali mi lahko poveste, kdo je odgovoren za tisti zločin?«

služena kazen. Dokler ne bo za takele podivjance, ki kar premišljeno ubijajo, uvedena smrtna kazen, tako dolgo ne bo konec fantovskega pretepanja, ki je tako zelo razširjeno, da je v sramoto vsem Slovincem.

Naši na tujem

Iz kolonij naših ameriških rojakov

Cleveland, januarja

V Clevelandu je zadela srčna kap Rudolfa Perdana. Pokojnik je štel 57 let. Doma je bil iz Ljubljane. 20 let je vodil v Ameriki Singerjevo prodajalno, pozneje je pa imel trgovino in mesnico. Bil je starosta Slovenskega Sokola v Clevelandu, marljivo je pa deloval tudi v drugih narodnih društvih.

Žrtev avtomobilске nesreče je postala v Clevelandu Frančiška Kobetova, rojena Arkova, doma iz Žigmaric pri Sodražici. Pred 20 leti ji je umrl mož.

Nenadno je umrl v Clevelandu Anton Horvat, star 49 let, doma iz Ambrusa na Dolenjskem. Tudi njega je bila zadela srčna kap in sicer v cerkvi.

V Clevelandu je umrl Mihael Setnikar, star 80 let, doma iz Laz na Notranjskem.

V La Salleu je umrl Janez Perko, star 70 let, doma iz Šmarjete na Dolenjskem.

V Jolietu je umrl Janez Judnič, star 30 let, rojen v Ameriki.

V Denverju je umrl gostilničar Jože Prijatelj v Chicagu Elizabeta Korjšičeva, doma iz Jamnika na Gorenjskem, v Milwaukee za pljučnico Anton Kopše, star 40 let, doma iz Bele krajine, v Chicagu Janez Zeleznik, star 57 let, doma iz Rovt nad Logatcem, v Biwabiku je umrla Terezija Gilačeva, stara 66 let, v Jolietu Rozalija Ramutova, stara 57 let, doma iz Metlike.

V Ironu je zadela srčna kap Uršula Kozjanova. Pokojna je štela 65 let. Doma je bila iz Semiča.

V Rockspringsu je umrl Jernej Notar, star 74 let, doma iz Puštala pri Škofji Loki, v Sartellu Franc Triller, star 63 let, doma iz okolice Škofje Loke, v Clevelandu Franc Lozar, doma iz Dolenje vasi pri Ribnici, v Coverdalu Filip Nuncij, star 41 let, doma iz Boča na Notranjskem.

»Ah, gospodična,« je menil inspektor grenko. »želel bi, da bi vam lahko odgovoril na to vprašanje.«

»Ali ste tudi pri vas vedeli takrat, ko je bil Moravec obsojen, kako je v resnici z njegovim zločinom?«

»Slišali smo takrat nekaj o tem.«

»Kaj pa gospod Moravec, ali ni vedel, kdo ga je potisnil v nesrečo?«

»Če bi bil vedel,« je odgovoril inspektor, »bi mu ne bilo treba sedeti v ječi.«

»To mi je čisto nerazumljivo, gospod Steele!« Doroteja Staplesova je imela oči polne solz. »Povejte mi vendar, zakaj so neki neznanzi želeli, da je prišel v ječo.«

Inspektor Steele je premišljal. »To je zelo dolga zgodba. Ne verjamem, da bi vas podrobnosti zanimalo.«

»Gotovo me zanimajo,« je nervozno vzrojila. »Samo če utegneta...«

»Utegnem že. Da pa boste zgodbo laže razumeli, vam moram malo natančneje opisati Moravčevo prejšnje življenje. Bil je izvrsten trgovec, dokler se ni po nesrečnem naključju seznanil z neko Heleno Durantovo. Nesrečno naključje je to gotovo bilo saj je imelo za posledice le nesreče. Med njima se je razvilo ljubezensko razmerje... Inspektor je pogledal Dorotejo Staplesovo, ki je ostala čisto mirna, »...toda če se prav spominjam, se je Helena Durantova kmalu zatem na pritisk svojih staršev omožila z nekim Allanom Walkerjem. Bil je mlad mož s velikanskim premoženjem, toda bil je slabege, omahljivega značaja. Walker je bil ob času ženitve družabnik neke tverde in je imel velike dohodke. Nenadno pa je to tvr-

V Jolietu je umel župnik hrvatske cerkve Jurij Violčić. Tu je župnikoval nad 33 let. Uredil je župnijo, pozidal šolo in se mnogo trudil za svoj narod. V njegovi župnijski šoli poučujejo slovenske sestre sv. Frančiška iz Lemonta. Pogreba se je udeležilo tudi več slovenskih duhovnikov. Rajniki je bil tudi hober prijatelj Slovencev.

V Clevelandu je podlegel poškodbam Anton Jerman, ki se je bil dva tedna prej močno poškodoval v tvornici. Štel je 44 let in zapušča soprogo in dve hčeri. Doma je bil iz Zelš pri Cerkljici.

Anton Zakrajšek iz Eveletha, policijski narednik mestne policije, je imel v svoji garaži opravka z avtomobilom. Malo prej je bil spravil avto v pogon in ga nato ustavil. Vendar se je v tistem kratkem času nabralo v garaži toliko dušljivega plina, da se kljub odprtim vratom plin ni izkahljal iz prostora. Mož je padel v nezavest. Njegov zvesti pes je pa začel lajati in je lajal toliko časa, da je zbudil pozornost rojaka soseda Maksá Volčanška. Volčanšek je šel v garažo in našel Zakrajška nezavestnega. Hitro ga je zanesel ven in ga začel z umetnim dihanjem obujati. Prišli so stražniki in gasilci, ki so počasi Zakrajška oživel. Če bi ne čul sosedi lajati psa, bi najbrž Zakrajšek ne bil več med živimi.

V Meadow Landsu so pred kratkim našli v vodi truplo Petra Grudna, starega 52 let. Doma je bil iz Smihela pri Postojni na Notranjskem.

V Virginiji je bilo odlikovanih za zvesto službovanje med drugimi tudi nekaj naših rojakov. Odlikovani z medaljami so bili za 30letno delo: Peter Murin, Ivan Trhlen, Filip Vidmar, Franc Kopač, Ivan Pogačnik in Ivan Rahne, za 35letno službovanje: Ivan Drobnič, Jože Korelc, Anton Sprohar, Franc Peterlin in Ivan Zubnar, za 25letno službovanje pa: Luka Križišnik, Jakob Petrič, Franc Primožič, Ivan Skubic, Ivan Žagar, Franc Jakše, Franc Mejašič, Ivan Škrbina in Ivan Škof.

V Faiportu Harboru je v okrajnem zavetišču umrl rojak Ivan Vider v starosti 53 let. Doma je bil z Grosupljega na Dolenjskem.

Slovenski pilot Jožef Kapel si je nedavno najel na euclidskem letališču pri Clevelandu letalo in se s prijateljem dvignil v zrak. Komaj petnaest minut nato se je že zgodila nesreča. Ko je letel precej nizko nad domačo hišo in hotel nato letalo spet dvigniti, mu to ni uspelo. Letalo je zadelo v vrh drevesa in se s sprednjim koncem zarilo v

ko zapustil in stopil v neko drugo... Zdaj so se njegovi dohodki še povečali. Hkratu pa je bil tudi silno zaposlen, zato je tudi le malo prihajal domov. Gospa Walkerjeva takrat seveda še ni slutila, kaj je njen mož prav za prav počel. Njegovi dohodki so se bili silno povečali, a vendar je bila nekega dne silno razočarana, ko je po naključju izvedela, da je njen mož v resnici zaslužil še mnogo več. Zraven je tudi dognala, da je denar zelo na debelo zapravljal.

»Kakšna tvrdka pa je bila to?«

»Kakšna? Ta tvrdka sploh ni obstojala. Bila je samo krinka, za katero se je skrivala drhal najhujših zločincev.«

»Bili so tatovi, kaj ne?«

»Ne, ne tatovi. Bili so hujši zločinci. Gospa Walkerjeva v začetku ni niti slutila, s čim se je mož pečal. Kmalu pa je začela sumiti, da se je njen soproj posvetil umazanemu posluhu z malopridnimi ljudmi. V tej družbi je bila tudi neka zagonetna Francozinja, katere ime ni znano. Ta je imela veliko vlogo. Ta je zavedla Walkerja v to družino. Gospe Walkerjevi moramo biti hvaležni, da vemo vsaj za krstno ime tiste zagonetne ženske. Gospa Walkerjeva je namreč našla neko pismo, ki ga je bil Walker naslovil na Francozinjo... Gospa Walkerjeva je v takem položaju iskala pomoči pri Moravcu, ki je bil še zmerom njen najbližji prijatelj. Da bi ji bil pomagal, se je Moravec na vse kriplje prizadeval, s kakšno kupčijo se je Walker pečal.«

»Kaj ni mogel tem ljudem s pomočjo imenati te lažne tvrdke priti na sled?«

»Ne. Bratci so bili preveč pretkanj. Mora-

zmrzlo zemljo. Njegov tovariš je bil na mestu mrtev, Kapel pa je umrl med prevozom v bolnišnico. Ponesrečenec zapušča očeta, ki je doma iz Kala pri Košani na Notranjskem, in mater Pavlo, rojeno Škerlovo, doma z Viča v Ljubljani.

V Clevelandu je po šestmesečni bolezni umrla rojakinja Terezija Palčičeva, rojena Peruškova, v starosti 66 let. Pokojna je bila doma iz Podčerkve pri Ložu in je prišla v Ameriko pred 26 leti. Zapušča soproga, enega sina in tri hčere.

Slovenec Franc Brince je bil te dni imenovan za načelnika mestnega inženjerskega oddelka v Evelethu. Brince je bil mestni inženjer že od leta 1928. do l. 1932.

V Milwaukee je umrl za srčno napako rojak Ivan Gabriel v starosti 47 let. Doma je bil iz Trebnjega na Dolenjskem in je prišel v Ameriko pred 30 leti. V Milwaukeeu je živel zadnjih 22 let.

V Evelethu je umrla Marija Indiharjeva, stara 67 let. V Ameriki je bila že od leta 1802.

V Jolietu je pogorela dvonadstropna hiša, ki je bila last Ane Roglove. Ogenj je nastal zaradi slabega dimnika. Hiša je domalega skoro vsa uničena.

Švedi si utrjujejo

svoj Gibraltar

Meja, ki loči Švedsko od Finske, sestoji po večini iz strmih gora. Zadaj za gorami je Švedska precej na varnem, če bi se rusko-finska vojna hotela prenesti na Švedsko. Toda ta obšambni zid ni popoln. Sredi nje je reka Torne, ki deli s svojim spodnim tokom finsko-švedsko mejo in si utira pot skozi gorovje. Na severu pa je gorovje pomaknjeno malo nazaj. To sta dve ogroženi točki. Razen tega je še morska obala, ki jo je treba zavarovati.

V sencni gora, ki mejijo na Finsko, so močni rudniki, v katerih izkopljejo vsako leto za dva milijona ton železne rude, ki pomeni veliko bogastvo Švedske.

V tisti švedski pokrajini je mesto Boden, ki ima le nekaj tisoč prebivalcev, a je zelo pomembno. Ker je le 50 km oddaljeno od

vec je ugotovil, da ta tvrdka sploh ni bila vpisana v trgovinski register. Da bi gospe Walkerjevi le pomagal, je napravil prav tako drzen kakor nevaren načrt. Zelo previdno se je začel bližati Allanu Walkerju in je kmalu postal njegov prijatelj. No, in Walker mu je začel prigovarjati, naj se mu pridruži. Prav to pa je Moravec želel. Vodje zločinske družine so bili s tem zadovoljni. Moravec je ponudbo sprejel. Do tedaj Moravec ni imel niti pojma, kakšni so bili njihovi mračni posli.«

»A je zdaj to dognal?«

»Da. Izvedel je, da je peščica pretkanih ljudi na najbolj zvit način vtihotapljala v državo opij in druga strupena mamila. Spravljali so te strupe v državo v tolikih količinah, da so pri tem delali orjaške dobičke. Tihotapljenje so imeli tako urejeno, da so zanje delovali razni agentje, ki se med seboj niso poznali. Razumete se, da ti agenti niso poznali tudi ne nobenega izmed vodij.«

»Ali se jim je Moravec pridružil?«

»Da, v upanju, da bo zbral proti njim dovolj dokazov. Potem pa bi jih izročil oblastvom ali pa vsaj izsilil od njih, da bi izpustili Allana Walkerja. Vodje so zaupali Moravcu, ki je postal vodilni agent v San Franciscu, kamor so prihajale njihove največje ladje s tihotapskim blagom. Toda, kolikor si je tudi prizadeval, imen voditeljev skrivne družine ni mogel dognati. Tudi Walker se je branil izreči le besedo o njih. To je bilo razumljivo, ker bi ga taka beseda nedvomno veljala življenje. Vodje so se pač zavedali, kaj bi jih doletelo, če bi jih oblastva polovila. Moravec v San Francisku je

V Gheenu je umrla Slovenka Marija Petkova, stara 89 let. Tu je preživela več kakor 32 let.

Iz Prekmurja

Skrivaj je šel čez mejo iskat dela posestnikov sin Obal iz Brezovcev v Prekmurju. Nemška oblastva pa so ga prišla in izročila našim obmejnim stražnikom. Zdaj bo moral presedeti strogo kazen zaradi nedovoljene prekoračenja meje. Opozarjamo naše sezonske delavce, naj ne uhajajo čez mejo. Lani so jih nemška oblastva ščitila, čeprav so na nedovoljen način prekoračili mejo in jim dajala delo, letos pa jih brez nadaljnje ga izročajo našim obmejnim oblastvom.

Dve obsodbi zaradi smrtnih nesreč... Zaradi smrtne nesreče mehaničarskega pomočnika Antona Kovača, ki ga je zdrobil tovorni avto, ko je sedeč na blatniku svetil z žepno baterijo namesto ugasle luči, je bil sofer Rétuper pred okrožnim sodiščem obsojen na šest mesecev zapora pogojno na tri leta. Soferju Fuisu, ki je z avtom povozil na tleh ležečega posestnika Puhana, je apelacijsko sodišče zvišalo kazen od treh mesecev na 10 mesecev zapora pogojno za dobo štirih let.

morja, se mora sovražna vojska, ki bi pristala na obali, preriti skozi Bodén, da bi prišla v rudniško ozemlje. A tista vojska, ki bi hotela iz Finske na Švedsko, bi se morala prebiti skozi eno izmed obeh lukenj v obmejnem gorovju. Bodén je najvažnejše železniško križišče severne Švedske. Železniška proga, ki prihaja iz Narvika na Norveškem in teče skozi rudniško pokrajino do pristanišča Lulea, katero spaja Vzhodno morje z Atlantskim morjem, se v Bodenu križa z drugo železniško progo, ki prihaja s Haparande na finski meji in vozi vzdolž obale proti jugu, prav v srce Švedske v Sudvall, Grefle in Stockholm. Lahko je torej razumljivo, da je mesto Bodén velikega gospodarskega, političnega in vojaškega pomena.

To mesto so začeli zdaj Švedi predelavati

imel opravka samo z dvema možema iz vodilne skupine. Naloga teh dveh mož je bila menda nadzorovanje vsega mračnega početja. Gotovo sta imela navodila, kakšne ukrepe naj storita v primeru nenadnih težkoč in v primeru, da so oblastva kaj zasumila. Eden izmed teh mož je bil Walker sam, a drugi eden izmed voditeljev, kakor sodimo. Toda, kdo je bil ta mož, kje je živel, kakšen je bil njegov položaj, Moravec ni mogel dognati. Moravec sploh ni izvedel ničesar o voditeljih. Imel je samo določena zveze z Walkerjem. Moravec je bolj slutil navodila, ki so se nanašala na vzdrževanje kakor iz raznih znamenj sklepal, da je sedež družine v New Yorku.«

»Zakaj pa ga niso seznanili s svojimi skrivnostmi, kakor so to storili z Allanom Walkerjem?« je vprašala Doroteja.

»Tega ne vem. Bržkone so mu premalo zaupali. Napravil je nekoč tudi neko napako, in od tistega trenutka dalje so ga sumljivo opazovali. Moravec sam o tem ne upanju ni izvedel ničesar. Če bi bil le še za malenkost več dognal o njih, bi bil najbrž v kakšni temni noči za zmerom izginil. Tako pa so voditelji skovali poseben načrt, kako bi se ga znebili brez morebitne nevarnosti.«

»Napravili so ga za tatu, kaj ne?« je vzkliknila Doroteja.

(Dalje)

Po vsej Sloveniji gre glas: le »Domovina« je za nas!

v mogočno trdnjavo, v pravi Gibraltar na severu. Trdnjavske naprave, ki že dolgo obstoje, zdaj popravljajo in dopolnjujejo. Izkopavajo zaklonišča za varnost pred bombnimi in plinskimi napadi, postavljajo topove, ki imajo naperjena svoja žrela na obalo, pripravljajo protiletalske topove, vojaštvo prihaja, dovozi streliva in živeža so brezkončni.

Ze več tednov ne sme noben tujec v mesto, ne v trdnjavo Boden. Delo je bilo za-

radi zimskega mraza le malo časa ustavljeno. Generalštabni oficirji nadzorujejo naprave, vsa dela pa vodi osebno sam prestolonaslednik.

V Stockholmu, glavnem mestu Švedske, pravijo, da bo trdnjava že sredi aprila dokončno pripravljena. Potem bo »Gibraltar na severu« težko premagljiva trdnjava, ki bo mogla kljubovati dolgo časa celo vojski kake velesile. Sama lega tega mesta bo brez dvoma lajšala brambo.

Kdaj je človek najbolj podvržen ljubezni

V Parizu imajo zavod, ki preučuje ljubezen in zakonsko življenje. V zavodu delujoči znanstveniki trdijo na podlagi svojihkušenj, da se moški baje najlaže zaljubi v mladih letih, ko se še ne more oženiti, to je od 18 do 22. leta, in pozneje, ko je navadno že oženjen, med 43. in 45. metom. Dekleta bi torej ne imela glede možnosti posebno upov, če bi bilo res, da se moški najrajši zaljubi v letih, ko še ni zrel za zakonsko življenje, ali pa, ko je že oženjen. K sreči se ženijo moški pogostokrat kar tako, ne da bi pri tem kaj dosti mislili na zakon.

Kako pa je pri ženskah? Tudi ženska ima dve usodni dobi. Prva je v dekliških letih pred 20. letom, druga pa med 43. in 45. letom. V drugi dobi so pa tudi ženske navad-

no že omožene in moške vedo, da je treba paziti nanje, da se jim ne izneverijo.

Kar se pa tiče zakonskega življenja, so učenjaki v pariškem zavodu ugotovili, da iz ljubezni sklenjene zakonske zveze niso trajne. Spoštovanje in prijateljstvo sta baje boljša podlaga za trdno zakonsko zvezo kakor ljubezen. Nevarna doba zakonskega življenja je v drugem letu po poroki in pozneje med osmim in devetim letom po poroki. To, kar je pariški zavod baje znanstveno ugotovil, naj bi veljalo za pretežno večino ljudi. Verjetno je, da se ta zavod v marsičem moti, zlasti v tem, da bi moški svet med 22. in 43., a ženski med 20. in 43. letom nekako ljubezensko miroval. Parižani sami si iz zavodovih ugotovitev zbijajo šale.

Kako se Sibirci varujejo mraza

Sibirci se znajo tako kakor sploh prebivalci Rusije bolje varovati mraza kakor pri nas. Oblačijo se v kožuhe, po večini v cene ovčje kožuhe, v ruskih mestih pa v debelo vatirane plašče. Glave si pokrivajo s čepicami, ki so obložene s kožuho in ki se dajo potegniti čez ušesa in brado. Letos je ženska moda tudi pri nas uvedla kapuce, ki zakrivajo glave. V korist ljudskega zdravja bi bilo samo želeti, da bi ta pokrivala ne izginila tako kmalu.

Rusi si obuvajo visoke klobučevinaste škornje, ki so zelo topli. Klobučevinasta tla teh škornjev, dokler leži trd sneg, ne postanejo vlažna in noge so vedno suhe. Seveda nosijo tudi visoke usnjene škornje.

Tudi stanovanja so v Rusiji bolj zavarovana pred mrazom kakor pri nas. Med okna,

ki so vedno dvojna, polagajo vato ali stare cunje ali papir, da zadržujejo preprih. Na to mašilo polagajo pogosto še majhne kose lesnega oglja, ki vsrkavajo vlago. Sobe se zračijo z majhnimi odprtini visoko na oknih. Peči so zelo velike in imajo priprave, ki zapirajo preprihu pot, ko kurivo dogori in nastane žerjavica. Pogosto so te peči tako nizke in široke, da na njih lahko udobno spiš, kar ruski kmetje tudi radi delajo.

Ozeblin in drugih takšnih neprijetnih posledic mraza na telesu se lahko obvarujemo, če poskrbimo pravočasno za to. Ozeblin nastanejo na rokah po večini tedaj, če so nam rokavice pretesne, tako da ni med njimi in roko zračnega prostora. Isto velja za obuvale. Noga nam je preveč stisnjena v usnje, kri zastaja in ne more več greti

Da mora vse hude primere ozeblin in zmrzlosti obravnavati zdravnik, se razume samo po sebi. Preden zdravnik ne dospe, pa zmrzlega človeka ne smemo spraviti v toplo sobo. V hladnem prostoru ga moramo previdno sleči, ker se otrpli udje radi prelomijo. Telo je treba četr ure drgniti s snegom ali hladnimi, vlažnimi cunjami. Šele tedaj, ko postanejo udje spet gibčni, lahko pričnemo z umetnim dihanjem.

× 24. februar je bil letos prestopni dan. V koledarju smo brali za soboto 24. februarja namesto kakšnega moškega ali ženskega imena pripombo »prestopni dan«. Imenski dnevi se do konca meseca od Matije do Romana premaknejo za en dan pozneje kakor v navadnih letih, ko šteje februar le 28 dni. Podaljšanje februarja približno vsako četrto leto za en dan temelji sicer na vrtenju zemlje okrog sonca, da se leto res kolikor mogoče ravna po zvezdoslovnih ugotovitvah, toda določitev meseca in mesečnega dne, ki naj bo prestopni dan, je gola samovoljnost. Prav tako bi lahko za prestopni dan določili katerikoli dan v letu. Juliju Cezarju, utemeljitelju starega koledarja, se je pač videlo primerno, da vrine ta prestopni dan med oba praznika, ki so ju stari Rimljani praznovali 23 in 24. februarja. Pozneje so tako rimskokatoliška kakor evangeličanske cerkve obdržale 24. februar kot prestopni dan. Preprosteje bi pač bilo, če bi za to določili 29. februar.

× Zbiranje kosti v Nemčiji. Od predzadnega ponedeljka zbirajo po vseh nemških mestih kosti. Nemške gospodinje so obvezane shranjevati kosti in jih vsak ponedeljek izročiti otrokom, ki hodijo v osnovne in srednje šole. Otroci oddajajo svoje zavoje z zbranimi kostmi nalašč za to določenim učiteljem in učiteljicam, ki spravljajo kosti v posebne zaboje, zaboje pa izpraznjujejo voznički, ki pobirajo smeti. Iz vsega mesta zbrane kosti prevzema in prodaja v korist zimske pomoči krajevna organizacija narodno-socialistične stranke v dotičnem mestu.

× Človek govori tudi z rokami. Mnogi ljudje imajo navado, da podkreoljajo s kretinjami rok to, kar pripovedujejo. Ali je to samo razvada, ki se da z dobro voljo odpraviti, ali pa je v tem kaj globljega smisla? Neki ruski učenjak je opazoval tole: Če je nekemu, ki je bil navajen uporabljati pri govorjenju roke, velel, naj drži roke čisto mirno, je mož izgubil svojo zgovornost. Naj si je poskusna oseba prej še tako gladko in prosto govorila, ji to nenadno ni bilo več mogoče. Postala je negotova, začela je celo jecljati. Šele tedaj, če je smela z rokami spet gibati, je premagala te ovire. Med gibanjem rok in gibanjem jezika je torej neka skrivna zveza.

× Tihotapstvo zlata v vlaku. Rumunski graničarji so prišli bolgarskega trgovca Bličnjakova in njegovo ženo iz Dobrudže, ko sta hotela iztihotapiti za tri milijone lejev zlatnikov iz Rumunije v Bolgarsko. Kazen bo huda, kajti v Rumuniji kaznujejo tihotapljanje zlata ta čas zelo strogo, pogosto celo s smrtjo.

MED PRIJATELJI

Gašper: »Zakaj lažiš vedno za mojo ženo? Kaj ti je na njej tako všeč?«

Miha: »Pri tvoji ženi mi je najbolj všeč to, da ni moja žena!«

Listnica uredništva

St. Rupert na Dolenjskem. Ne verjamemo, da se bo vaša iznajdba izkazala za dobro. Najbolje je, da poiščete kakšnega inženjerja, ki je strokovnjak v strojništvu, da vam bo povedal, kako je z vašo iznajdbo.

Slovenska Bistrica — Eisdén — Ste. Barbara. Če mislite, da imate pravo sredstvo, se obrnite na rumunski konzulat v Ljubljani. Vedeti pa morate, da to ni lahka zadeva.

Sv. Križ pri Rogaški Slatini. Mi v omenjeni številki nismo objavili nikake vesti o smrti A. S. v Franciji. Niti se ne spominjamo, da bi kdaj podobno vest objavili.

Središče ob Dravi. Slika pride na vrsto.

NAJLEPŠE ČTIVO

Ravljen: ZGODBE BREZ GROZE

Klabund: PJOTR · RASPUTIN

Ravljen: ČRNA VOJNA

Thompson: SIVKO

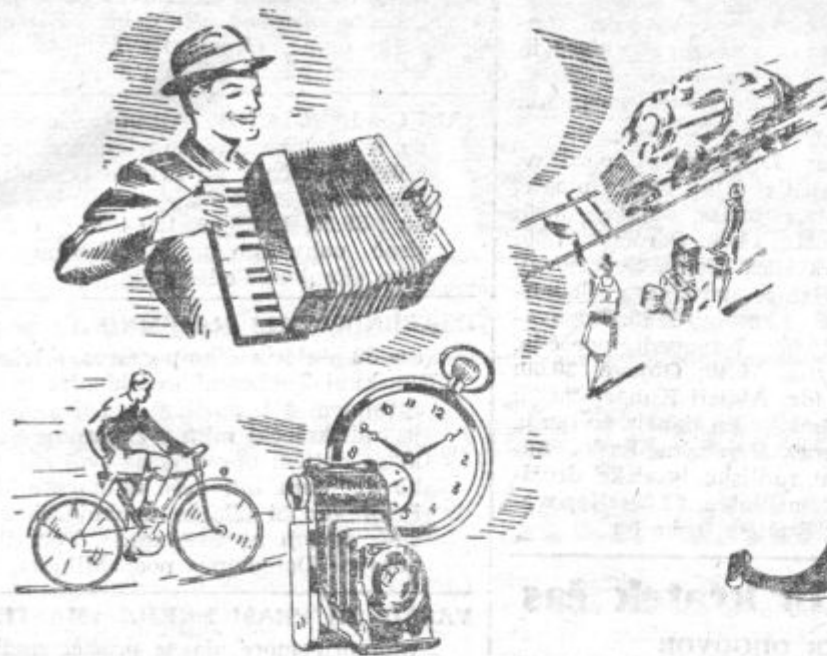
Majerjeva: RUDARSKA BALADA

Broširana knjiga stane 10.— din.

Vezana knjiga stane 15.— din.

ZALOŽBA »CESTA«

LJUBLJANA — KNAFLJEVA UL. 8

PORCELAN STEKLO
URE, HARMONIKE, KOLESNA TRGIŠČA, FOTO APARATE KOVCEGE, NAHRBTNIKE

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH
CENIK ZASTONJ

NAJVEČJA DOMAČA TRGOV-
SKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

Sternovski
CELJE 97

NAPISAL MIRO BRODNIK

Srce v okovih

ROMAN

69

Kje je rešitev?

Kdo ga more rešiti?

Vedel je: samo ona. Nihče drugi... In nekega dne, ko je njegov obup prikupil do vrha, se je odločil, da pojde k njej.

Pregovoriti jo je hotel, da bi se vrnila k njemu. Ali bo hotela?

In tako je nekega dne obstal njegov avto pred malo vilo, kjer je Zora stanovala.

Z avta je stopil Kregar. Boječe se krenil po vrtu išoč z očmi njo, ki ji je bil namenjen obisk.

Zagledal jo je v lopi.

Krenil je proti njej.

Zora je zaslišala korake na pesku. Naglo se je ozrla, z veselim obrazom, misleč da prihaja Vinko, tedaj pa ji je lice orebledelo.

Vstala je in se ozrla, kakor bi hotela pobegniti, kakor bi iskala izhoda. Toda ni se mu mogla izogniti.

Marko je opazil, kako je mamica vsa prestrašena vstala, in se je oklenil njene roke.

»Kaj hočeš?« je komaj izdabila iz sebe, ko je obstal pred njo.

Ni odgovoril — niti pozdravil je ni.

»Kaj hočeš?« je ponovila.

Strmel je v njo, ko je stala pred njim, vsa blede drhteča kakor trepetlika.

»Tebe!« je rekel potem.

Pobesila je glavo.

»Potem si prišel zama,« je odgovorila.

Burno so se ji dvigale grudi. Boj, ki je v njih bežal, je bil strašen. Tako strašen, da se je hala, da ne bi omagala. Hlastno ga je pogledala, da bi na njegovem obrazu brala učinek svojih besed. Toda ta obraz je bil trd mrtev, le oči so vročično žarele.

Z roko je otinjala klop zraven sebe in sedla. Podorla si je glavo.

»Ali me nisi razumel?«

»Ne!« je odvrnil tako trdo, da jo je strelo. »Zakaj si pobegnila?«

»To bi rad vedel...«

»Da, to. Tvoj mož sem. Pravico imam vprašati. In odgovora terjam.«

»Sam veš, kakšen bo moj odgovor,« je odvrnila. »Ne izražaj me, nisi moj sodnik.«

»Tvoj mož sem...«

»Mož? Mož?«

Planila je pokoncu in se z rokami uprla ob mizo:

»Slepar si, ogoljufal si me, in zdaj hočeš...«

»Da, zdaj hočem,« je bruhnilo iz Kregarja, »zdaj hočem...«

Beseda mu je zastala v grlu.

Zora je omagovala. Zlezla je nazaj na klop. Glava ji je omahnila na roke. Zafokala je.

»Pusti me, pusti me,« le te besede je razumel.

Roka mu je drhtela. Sam ni vedel, kdaj jo je iztegnil in jo položil na njeno ramo. Ta dotik jo je stresel najlik električni iskri. Kakor bi hotel zbuditi usmiljenje v njej, je rekel:

»Ne morem ostati sam. To me ubija. Ne morem strnjeti...«

»Kako sem strnela jaz vsa ta leta v kletki v nočju? Tega nisi vprašal?«

Malčal je.

»Kletka? Pekel?« je rekel čez dolgo, kakor bi hotel ugovarjati. »Kaj ti niso bila vsa vrata odprta? Kaj nisi delala, kar si hotela? Kaj nisi imela vsega v izobilju?«

»Vsega v izobilju, vsega!« je ponovila in v njenem glasu je bilo sovraštvo. »Za vse si me oslenaril. Tudi za ljubezen si me hotel. In ko sem izpregledala...«

»Zora!«

Mrzlo ga je pogledala.

»In ko sem izpregledala,« je neusmiljeno nadaljevala, »in šla tja, kamor bi bila morala iti že davno prej, si prišel za mano. In hočeš, da bi se vrnila k tebi, ki si mi ukradel življenje. Nikdar! Nikdar!«

Vsega beseda je bila udarec.

»Nikdar se ne vrnem, čuj! Nikdar! Nikdar več! Poidi mi izpred oči, podleži! Tudi videti te nočem več. Poidi!«

»Tako mi praviš ti,« je zajecjal Kregar, »ti, ki...«

»... ki si mi vzel ljubezen, srečo, zmisel življenja...«

Videl je, da je boji izgubil Obup se ga je loteval. Boril se je z njim, toda vedel je, da bo omagal. Blazne misli so planile vanj.

»In vendar poiđeš v mojo graščino,« je trdo rekel. »Prideš, sama prideš.«

Začudeno ga je pogledala. Kam merijo te besede? Kaj hoče z njimi? Ni mogla verjeti, da jih je res izrekel.

»Ne pridem...«

»Prišla boš!«

Prsti so mu vročično drhteli. Ves se je tresel od razburjenja.

»Prišla boš,« je ponovil. »Se enkrat boš stopila čez prag, kjer si živela.«

Ozrl se je po vrtu.

Med pogovorom je Marko odšel iz lope. Zdal ga je videl, kako je stopical okrog njegovega avta in ga ogledoval.

Tedaj se je oklenil misli, ki ga je prej prešinila. Vedel je, da bo to poslednji boj, vedel je, da ga bo izgubil, da ga mora izgubiti, toda v obupu se je vrzel vanj.

Naglo se je brez pozdrava obrnil in krenil po poti, kjer je bil prišel.

Tedaj šele se je Zora zavedla. In strah, groza jo je obšla. Otroka ni bilo nikjer.

»Marko!« je kriknila in zbežala iz lope. In tedaj je videla... in vsi udje so ji ohromeli. Videla je, kako je stopil Kregar k otroku. Malček mu je hotel pobegniti sluteč, da mu hoče Kregar zlo. Toda ni mogel. Kregar ga je pograbil za ročico in ga potegnil k sebi.

Zora je kriknila. Sedaj je vedela, kaj je Kregar hotel. Kar so ji dale moči, je zbežala čez vrt k vratom, na cesto...

Toda bilo je prepozno.

Motor je že zaropotal. Gost oblak dima ji je ruhnil v obraz. Iztegnila je roke, toda zagrabila je v prazno. Ko je veter raznesel dim, je videla, da je avto pravkar izginil za ovinkom.

Brez misli, obupajoč, je bežala po cesti, in sana ni vedela, kaj bi.

»Marko, Marko!«

Toda Marko ni odgovoril. Mrzel odmev je vračal le njene besede.

Cesta se je vila kakor kača. Jela je bežati v hrib, morda po bližnjici dohiti avto.

In če ga dohiti, kaj potem? Kaj more sirota?

In ko je prišla na vrh griča, je zagledala avto, ki je švignil po dolini. Kregar je sedel pri krmilu in zraven njega njen Marko.

Omahnila je. Čutila je, da je vse zaman. Ubita se je vrnila nazaj na cesto. Počasi, zlomljenih korakov se je opotekla proti domu. In ko je prišla do vrat, se je naslonila nanje, da se ni zgrudila.

»Marko!«

Ni bilo odgovora.

Soet je začula ropot motorja. Vsa kri ji je udarila v obraz. Ali se je Kregar vrnil?

Ne, avto je prihajal z druge strani. Poznala ga je. Vinkov je bil.

Ustavil se je pred hišo in mladi mož je skočil iz nje. Zagledal je Zoro, ki je slonela ob vratih bolj mrtva kakor živa.

»Kaj vam je, gospa?«

Moči so jo zapustile. Zgrudila bi se bila, da je ni Vinko prestregel, in pol v nezavesti je šepnila:

»Kregar je ugrabil mojega otroka.«

(DALJE)

RADIO

od 3. do 10. marca

Nedelja, 3. marca: 8.00: Jutrnji pozdrav (plošče). 8.15: Klavirske skladbe Vasilija Mirka (profesorica Silva Hrašovčeva). 9.00: Napovedi, poročila. 9.15: Vse navzkriž (plošče). 9.45: Verski govor (dr. Vilko Fajdiga). 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. 11.00: Radijski orkester. 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Nastop gojenecv klasične gimnazije v Ljubljani. 14.00: Mojstri harmonike (plošče). 16.30: Naloga slovenskega dekleta (Albina Bajdova). 17.00: Gospodarska navodila in tržna poročila. 17.30: Vesele pesmi bo pel Drago Žagar (pri klavirju prof. Pavel Šivic), vmes citre solo. 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Nacionalna ura. 19.40: Objave. 20.00: Plošče. 20.30: Koncert slovenske pesmi (radijski komorni zbor in radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Plesna glasba (plošče).

Ponedeljek, 4. marca: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Vesele plošče. 12.00: Iz čeških operet (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Poročila. 18.00: Zdravstvena ura: Ženska osamosvoja (dr. Anton Breclji). 18.20: Komorna glasba (plošče). 18.40: Mesečni slovestveni pregled (prof. Fran Vodnik). 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Nacionalna ura. 19.40: Objave. 19.45: Več manire — pa brez zamere (Fran Govekar). 20.00: Rezervirano za prenos. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Radijski orkester.

Torek, 5. marca: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Vesele plošče. 11.00: Šolska ura: Moji mali učenci in učenke v Črni Reki v vardarski banovini (Miroslav Demšar). 12.00: Operni zbori in solisti (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Opoldanski koncert slovenske glasbe (radijski orkester). 14.00: Poročila. 18.00: Klavirski koncert: štiroročno (prof. Ivan Krmpotič, dr. Valens Vodušek). 18.40: Kes in milost (Fran Terseglav). 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Nacionalna ura. 19.40: Objave. 19.50: Deset minut zabave. 20.00: Vurliške orgle (plošče). 20.20: Samospevi Bašičeve Mire (pri klavirju prof. Pavel Šivic). 21.00: Radijski orkester. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Godbe na pihala (plošče).

Sreda, 6. marca: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Vesele plošče. 12.00: Pisana šara (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Operetni venčki (plošče). 14.00: Poročila. 18.00: Mladinska ura: Reportaža iz tiskarne. 18.40: Slovenske pravne starine (dr. Josip Žontar). 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Nacionalna ura. 19.40: Objave. 19.50: Uvod v prenos. 20.00: Prenos iz ljubljanske opere v prvem odmoru glasbeno predavanje ravnateljca Vilka Ukmarja, v drugem odmoru napovedi, poročila.

Četrtek, 7. marca: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Vesele plošče. 12.00: Mojstri pevci (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Radijski šramel. 14.00: Poročila. 18.00: Vsakemu nekaj (radijski orkester). 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Nacionalna ura. 19.40: Objave. 19.50: Deset minut zabave. 20.00: Akademski pevski kvintet. 20.45: Reproduriran koncert simfonične glasbe. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Radijski orkester.

Petek, 8. marca: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Vesele plošče. 11.00: Šolska ura: Kramljanje z mladino (Miroslav Zor). 12.00: Naša glasba (plošče). 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Radijski orkester. 14.00: Poročila. 18.00: Ženska ura: Hranoslovje (Zinka Murijeva). 18.20: Lucienne Boyer poje (plošče). 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Nacionalna ura. 19.40: Objave.

ve. 19.50: Zimski sport v Savinjskih Alpah (Tujskoprometna zveza). 20.00: Lahka glasba (plošče). 20.30: Pevski in orkestralni koncert (Ivanka Ribičeva, Svetozar Banovec in radijski orkester; dirigent Šijanec). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Duet harmonik (Jože Jurman in Ivan Podobnikar).

Sobota, 9. marca: 7.00: Jutrnji pozdrav. 7.05: Napovedi, poročila. 7.15: Vesele plošče. 12.00: Plošče. 12.30: Poročila, objave. 13.00: Napovedi. 13.02: Plošče. 14.00: Poročila. 17.00: Otroška ura: a) Pravljičica (Sonia Severjeva). b) Mlada Breda (članice narodnega gledališča). 18.00: Radijski orkester. 18.40: Pogovori s poslušalci. 19.00: Napovedi, poročila. 19.20: Nacionalna ura. 19.40: Objave. 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Oprostite, velecenieni... En dan iz življenja kronskega upokojenca Peregrina Pajka Sodelovali bodo člani radijske igralske družine, Jožek in Ježek in plošče. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Radijski orkester.

Za smeh in kratek čas

DOBER ODGOVOR

Župljan: »Kako je to, gospod župnik, da imate konja rejnega, sami ste pa tako suhi?«

Župnik: »Konja krmim sam, mene pa župljani.«

TO NI ŽIVLJENJE

Mohovt: »Rekli ste mi bili, da oče mlađenke, ki se želim z njo poročiti, ni več pri življenju. Zdaj na sem izvedel, da mož že tri leta sedi v ječi.«

Klobuštrin: »No, pa mi povejte, ali je to sploh življenje...«

GASILSKA VAJA

Gasilski poveljnik: »Gašper, zdaj ti rečem poslednjič, da se drži ravnol!«

Gašper: »V uh me piši!«

Gasilski poveljnik: »Če bi bili pri vojaki, Gašper, bi ne smel tako govoriti.«

Gašper: »Če bi bili pri vojaki, bi tudi ne bil poveljnik...«

DVE RAZLIČNI BESEDI.

Žena (obuja spomine): »Prav danes je minil 10 let od dne, ko si me na kolenih prosil, naj bi izgovorila besedo, ki bi te osrečila za vse življenje.«

Mož: »No, in ti si izpregovorila prav načno besedo.«

TEHTEN VZROK.

A.: »Zakaj ne vzameš tega marliivega moža v svoje podjetje za družabnika?«

B.: »Nemogoče. Bil je zaročen z mojo ženo preden je vzela mene, potem pa jo je zapustil. Zdaj vendar ne boš zahteval od mene, da vzamem v svoje podjetje moža, ki je pametnejši od mene.«

× Snežinka na ledeniku se spremeni v vodo v 200 do 300 letih. Ali je sneg, ki pade v kraju z večno zimo, tudi večni? Znanstveniki pravijo, da ni večnega snega. Če bi sneg v takih krajih leto za letom obstal in ne na kak način izginil, bi morale, recimo v sto letih, nastati silne snežne gore. Na ledeniku je od zgoraj navzdol večni pritisk, ki nastane iz mnogih plasti snega. Iz pritiska pa se razvija toplota in ledenik začne teči. Nekoč so izračunali, koliko časa traja, preden se snežinka z mogočnega ledenika, na primer z Velikega Kleka, spremeni v kapljico vode. Pravijo, da traja 200 do 300 let.

MALI OGLASI

Naslovi inserentov oglasov s šiframi ostanejo strogo tajni.

BREZPLAČNO dobi lahko vsak literaturo »Prepročodjaj« fizični in nervni. Zahtevajte: Beograd, Masarykova 9, Miloš Marković.

DOLGOROČNO POSOJILO dobijo vsi sloji. Zato ne odlašajte, temveč se čim prej zglasite pisмено ali osebno. Zastopstvo »Moj dom«, Gregorčičeva 3, Celje. Za odgovor znamko za Din 3.

JABLUS-JABOLČNIK. Ali ste se prepričali, da le iz Jablusove snovi napravite najboljši jabolčnik ali hruškovec tudi brez naravnega sadjevca. S poštnino stane 50 l 39.50, 100 l 69, 150 l 98 din. Če čez tisoč pohvalnih pisem. Glavno zastopstvo »Renier« Podčetrtek.

OSKREBNIKA ALI NAJEMNIKA za svoje cca 30 o'alog veliko posestvo, ležeče med Rimskimi Toplicami in Zidanim mostom, sprejemem s 1. aprilom t. l. Na posestvu je tudi kmečki mlin z 2 paroma konjev, ki ga dotični upravlja na svoj račun, tako da mora biti več mlinarske stroke. Pripravno bi bilo za upokojenca z družino. Pogoji po dogovoru. Ponudbe na upravo »Domovine« pod »Mlinar«

VAŽNO ZA PRASICEREJO. »MASTELIN« vam pripomore, da se prašiči zredijo in ne obolijo. Pošiljam franko vašo pošto pol kg din 14, 1 kg din 26, manjše zavitke pa dobite pri trgovcih po din 3 in 6. Dobivam mnogo zahvalnih pisem. Pišite na naslov po položnici in navodilo: Ivan Magdalenc, Rače.

UMETNE OČI

izdelujemo točno po naravi za svoje paciente F. Ad. Müller Söhne — Wiesbaden. — V Ljubljani: Splošna bolnica — očesni oddelek, dne 4. in 5. marca 1940.

NOVOST!

SAMO DIN 49.50

št. 62.300 Anker ura prvi švicarski stroj. Dobra kvaliteta, lep kromiran okrov s pisмено garancijo

Din 49.50

št. 62.301 ista svetiljenimi kazalcji in številnicjo

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik in vam ga pošlje zastoj in poštnine prost

H. Sutinert

Ljubljana 6

Lesna protokolirana tovarna ur v švic.

NOV REDILEN PRAŠEK

»REDIN« za prašiče — Vsak kmetovalec si lahko hitro in z majhnimi stroški zredi svoje prašiče. Zadostuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav.

6 din. po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din, 4 zav. po pošti 30 din. Mnogo zahvalnih pisem. Prodaja drogerija KANC, Ljubljana, Zidovska ul.

MOSTOVA ESENCA »MOSTIN«

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z majhnimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekla za 150 litrov din 20.—, po pošti din 35.—, 2 steklenici po pošti din 55.—, 3 steklenice po pošti din 75.—

Pazite, pravi »Redin« in »Mostin« se dobi samo z gornjo sliko in ga prodaja za kranjski del Slovenije drogerija KANC, Ljubljana, Zidovska ul. 1 a. Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo drogerija KANC, Maribor, Gosposka ulica 34.